

Geschiloplossing op maat

Mediation als optie in de Milieukamer van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

Evaluatierapport ACBMediation, met een aanbeveling en samenvatting van de Afdeling
bestuursrechtspraak van de Raad van State

Evaluatierapport januari 2006

mr. M.A. Schonewille
C.E. Wiegman (kwantitatieve gegevens)

Inhoudsopgave

Inleiding

Aanbeveling Stuurgroep Project Mediation

Aanbeveling van de stuurgroep Project Mediation van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Samenvatting evaluatierapport en conclusie van de Afdeling bestuursrechtspraak

Samenvatting van het evaluatierapport en conclusie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Resultaten

1. Opzet van de praktijktest en de monitoring

- 1.1 Doelstelling
- 1.2 Wijze van testen
- 1.3 Onderzoeksgroepen
 - Groep A:
Partijen en gemachtigden in een mediation.
 - Groep B:
Partijen in een reguliere procedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak
 - Groep C:
Mediators voor groep A
 - Bijzonderheden van de onderzoeksgroepen
- 1.4 Samenstelling van de onderzoeksgroepen
 - Achtergrond
 - Appellant, verweerder of derde belanghebbende
 - Ervaring met mediation en de reguliere procedure bij de Afdeling (repeat players)

2. Slagingspercentages

- 2.1 Algemeen en samenvatting
- 2.2 Slagingspercentages naar onderzoeksgroepen
- 2.3 Slagingspercentage en achtergrond van de betrokkenen

3. Tevredenheid met de mediation

- 3.1 Algemeen en samenvatting
- 3.2 Tevredenheid naar onderzoeksgroepen
- 3.3 Tevredenheid en achtergrond
- 3.4 Tevredenheid en slagingspercentage

4. Inhoudelijke effecten van mediation

- 4.1 Algemeen en samenvatting
- 4.2 Inhoudelijke effecten naar onderzoeksgroepen
- 4.3 Inhoudelijke effecten en achtergrond
- 4.4 Inhoudelijke effecten en slagingspercentage

5. Voor- en nadelen van mediation

- 5.1 Algemeen en samenvatting
- 5.2 Voor- en nadelen van mediation naar onderzoeksgroepen
- 5.3 Voor- en nadelen van mediation (onderzoeksgroep A-1 en A-2)
- 5.4 Voor- en nadelen van de reguliere procedure (onderzoeksgroep B)
- 5.5 Voor- en nadelen en slagingspercentage

6. Herhalingspercentage: een volgende keer weer voor mediation kiezen?

- 6.1 Algemeen en samenvatting
- 6.2 Herhalingspercentage naar onderzoeksgroepen
- 6.3 Herhalingspercentage en achtergrond
- 6.4 Herhalingspercentage en slagingspercentage

7. Overige feiten en achtergronden

- 7.1 Ervaring met mediation en procedure
- 7.2 Informatie over het project
- 7.3 Belangrijkste motief voor deelname aan mediation
- 7.4 Motief voor deelname aan het Project Mediation en achtergrond
- 7.5 Motief voor deelname aan het Project Mediation en ervaring met mediation
- 7.6 Doorlooptijd

Bijlage: Monitoringformulieren

Inleiding

De Raad van State is op 1 februari 2004 gestart met het Project Mediation. Doel van het project is om te onderzoeken of mediation in de toekomst een rol kan spelen naast de reguliere beroepsprocedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het Project Mediation heeft plaatsgevonden in Kamer 2 van de Afdeling. Op 1 februari 2005 is het project beëindigd, dat wil zeggen dat er sindsdien geen nieuwe mediations meer zijn aangenomen. Na deze datum werden de lopende mediations afgerond. Vervolgens zijn de mediationzaken geëvalueerd.

Op 5 december 2005 zijn de aanbeveling en samenvatting van de Stuurgroep Mediation van de Afdeling bestuursrechtspraak gepubliceerd. Het evaluatierapport van ACBMediation met de resultaten van de monitoring is op 15 januari 2006 afgerond.

Het Project Mediation werd geleid door een stuurgroep onder voorzitterschap van staatsraad mr. Th. G. Drupsteen, Voorzitter van Kamer 2 van de Afdeling bestuursrechtspraak. De stuurgroep bestond verder uit staatsraad mr. H. Beekhuis en mr. H.H.C. Visser, directeur Bestuursrechtspraak, en mr. P.S. Beekman, persvoorlichter.

Werkwijze Project Mediation

Partijen die betrokken zijn geweest bij een beroepsprocedure op het gebied van het milieurecht, konden tussen februari 2004 en februari 2005 worden uitgenodigd om deel te nemen aan het project. De Afdeling maakte zelf een selectie van zaken die geschikt leken voor mediation. Deelname aan het project was voor partijen vrijwillig. Zodra partijen positief hadden gereageerd op de uitnodiging om deel te nemen aan het project, kregen zij de mogelijkheid om een mediator te selecteren uit een shortlist van drie mediators. Aan het project was een geselecteerde groep van ongeveer 20 mediators verbonden. Deze door ACBMediation geselecteerde mediators zijn niet werkzaam bij of anderszins verbonden met de Raad van State. ACBMediation heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State ondersteund bij de in- en uitvoering evenals de evaluatie van het project.

Evaluatie als voorwaarde

Deelname aan mediation was vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Zo waren partijen verplicht na afloop van de mediation deel te nemen aan een evaluatie. Evaluatieformulieren zijn na afloop van een mediation (ongeacht of deze was geslaagd of niet) gestuurd naar de partijen die bij de mediation betrokken waren: appellanten, verweerders (bestuursorganen), derde belanghebbenden en mediators. Ook zijn er evaluatieformulieren gestuurd naar de gemachtigden van deze partijen. Tot slot zijn evaluatieformulieren gezonden naar een aantal partijen, die een gewone beroepsprocedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak heeft gevolgd en niet aan het Project Mediation heeft deelgenomen. Dit is gebeurd om de waardering van de verschillende trajecten te meten en met elkaar te vergelijken.

Den Haag 15 januari 2006

Mr. M.A. Schonewille, directeur ACBMediation

Aanbeveling stuurgroep

De Stuurgroep Project Mediation Kamer 2 van de Afdeling bestuursrechtspraak waardeert de uitkomst van het project zoals weergegeven in het bijgaande Evaluatierapport positief.

Direct effect

In de eerste plaats is er het directe effect van mediation. In 44% van de daarvoor geselecteerde gevallen is positief gereageerd op de uitnodiging. In meer dan de helft van deze gevallen is de mediation geslaagd. Dit betekent dat in ongeveer 25% van de gevallen die zijn geselecteerd, mediation slaagt. Dit is naar het oordeel van de stuurgroep een substantieel aantal.

Hierbij valt aan te nemen dat een geslaagde mediation een meerwaarde heeft boven een uitspraak door de Afdeling, omdat partijen zelf tot een oplossing van hun geschil zijn gekomen.

Indirecte effecten

Van belang is verder dat betrokkenen in hoge mate – percentages van 66 en 72 – tevreden zijn over het verloop van mediation, ook als deze niet slaagt. Voor een goed beeld moet hierbij worden aangetekend dat betrokkenen ook in hoge mate tevreden zijn over het verloop van een procedure bij de Afdeling (65%). Mediation scoort echter aanzienlijk beter dan een gewone procedure op de punten 'begrip krijgen voor de visie van de andere partij' en 'verbetering relatie met de andere partij'.

Ontwikkeling in rechterlijke macht

De stuurgroep wijst behalve op deze uitkomsten op de algemene ontwikkeling in de rechterlijke macht waarin mediation een erkende en aanvaarde wijze van behandeling wordt naast afdoening door een rechterlijke uitspraak. Er is naar het oordeel van de stuurgroep geen goede reden waarom de Afdeling bestuursrechtspraak in deze ontwikkeling een afwijkende positie zou moeten innemen.

Tegenwerpingen

Natuurlijk zijn aan mediation niet alleen positieve effecten verbonden. Toepassing van mediation vereist bijzondere voorzieningen in de organisatie en de administratieve verwerking van zaken. Daarmee is tijd en geld gemoeid. Verder kan mediation tot vertraging in de afhandeling van zaken leiden, vooral wanneer een mediation mislukt en vervolgens de procedure voor de Afdeling moet worden voortgezet. Het conflict tussen partijen kan zich door een mislukte mediation verdiepen.

Standpuntbepaling

De stuurgroep ziet in mediation niet een wondermiddel dat in alle gevallen oplossingen biedt. Ze meent wel dat mediation een nuttige en welkome aanvulling kan bieden op de normale wijze van afdoening van een zaak door een uitspraak van de Afdeling. Bedacht moet worden dat de normale afdoening als belangrijke beperking kent dat daardoor het geschil dat partijen verdeeld houdt regelmatig niet tot een definitieve oplossing wordt gebracht.

De stuurgroep is niet blind voor negatieve effecten die aan mediation zijn verbonden. Zij meent echter dat de positieve effecten overheersen. Uit het verloop van het project blijkt dat de nodige organisatorische voorzieningen in de zin van menskracht voor selectie van zaken en administratieve verwerking zijn op te brengen zonder dat de organisatie overmatig wordt belast. Dit lijkt ook te gelden voor de ondersteuning op het vlak van automatisering.

Aanbeveling

Op grond van het bovenstaande beveelt de stuurgroep aan om

- a. de toepassing van mediation in Kamer 2 (Milieu) een structureel karakter te geven,
- b. de toepassing voorlopig als proef uit te breiden naar Kamer 1 (Ruimtelijke Ordening).

Kanttekeningen

Gelet op de korte wettelijke doorlooptijden en het grote aanbod van zaken in Kamer 4 (Hoger Beroep Vreemdelingenzaken) is toepassing van mediation in vreemdelingenzaken op dit moment niet opportuun.

Toepassing van mediation kan in Kamer 1 de vraag oproepen of zaken met veel appellanten zoals bij beroepen tegen grote bestemmingsplannen, zich lenen voor mediation. Alleen de praktijk kan daarop een antwoord geven. Duidelijk is dat een groot aantal appellanten zwaardere eisen stelt aan het verloop van een mediation. Bedacht moet wel worden dat het in Kamer 1 niet uitsluitend gaat om zaken met grote aantallen appellanten.

De vraag is of mediation ook toepassing zou kunnen vinden in Kamer 3 (Algemeen Hoger Beroep). De stuurgroep acht dit niet op voorhand uitgesloten. Daar doet zich de vraag voor in hoeverre er in hoger beroep nog ruimte is voor mediation. Ook daarop zal het antwoord zijn dat de praktijk dit zal moeten uitwijzen.

De stuurgroep acht het verstandig eerst met een proef in Kamer 3 te beginnen, nadat de toepassing van mediation in Kamer 1 zich heeft kunnen bewijzen.

Organisatie en uitgangspunten

Toepassing van mediation in het kader van het project kende enkele bijzondere kenmerken:

- zaken werden actief door de Afdeling geselecteerd op geschiktheid voor mediation;
- er werd gewerkt met geselecteerde mediators;
- het proces van mediation werd begeleid en zo mogelijk gestuurd vanuit de afdeling;
- mediation werd gefaciliteerd met geld en een mediationruimte.

Bij continuering en uitbreiding van mediation zal niet aan al deze kenmerken kunnen worden voldaan. De financiële faciliteit zal minder zijn dan die tijdens het project. Verder zal worden bekeken of en welke (aanvullende) criteria worden gehanteerd bij de selectie van mediators.

Wel blijft het naar het oordeel van de stuurgroep wenselijk zaken actief te selecteren. Ook is het met het oog op het bewaken van doorlooptijden nodig om het proces van mediation vanuit de Afdeling actief te volgen en waar nodig bij te sturen. Daarin zal door aanpassing van de organisatie en de administratieve ondersteuning moeten worden voorzien. De ervaring leert dat het hier om tijdrovende aanpassingen gaat, waarvan de voorbereiding vroegtijdig moet worden gestart. Uitgangspunt hierbij is dat mediation wordt ingepast in het normale proces.

Aandachtspunten

Mediationprocedures in het project verliepen trager dan verwacht en wenselijk is. Doorlooptijden moeten actief worden bewaakt. Door mediationprocedures binnen het gewone proces te onderscheiden kan worden voorkomen dat het algemene beeld van de doorlooptijden een onjuiste vertekening ondergaat.

Getracht moet worden een beter inzicht te krijgen in het verband tussen geschiktheidskenmerken en slagingskansen. Daarvoor moet actief informatie worden verzameld. Door evaluatie hiervan moet worden getracht de selectie verder te verbeteren.

Deze informatie is ook van belang voor (zittings)voorzitters om beter te kunnen beoordelen of een voorstel tot mediation tijdens zitting zinvol kan zijn.

Samenvatting evaluatierapport en conclusie van de Afdeling bestuursrechtspraak

Uitnodiging en evaluatieformulieren

In de projectperiode is in **153 zaken** een uitnodiging uitgegaan naar partijen om deel te nemen aan mediation. In **67 zaken (44%)** hebben de betrokken partijen positief gereageerd op de uitnodiging en is mediation ingezet. In **44 van de 67 zaken (66%)** zijn evaluatieformulieren van de mediationpartijen ontvangen. In **31 van de 67 zaken (46%)** zijn evaluatieformulieren van gemachtigden ontvangen. In **31 zaken** zijn formulieren ontvangen van partijen die een bestuursrechtelijke procedure bij de Afdeling hebben gevolgd en niet aan het Project Mediation hebben deelgenomen.

Slagingspercentages

De Raad van State heeft strikte criteria gehanteerd bij de definitie van 'geslaagde mediation'. Een mediation is geslaagd indien er een vaststellingsovereenkomst tussen de betrokken partijen is gesloten en het beroep in de bestuursrechtelijke procedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak is ingetrokken. Indien deze definitie als uitgangspunt wordt genomen, is in **55% van de zaken** mediation geslaagd of gedeeltelijk geslaagd.

Aan de onderzoeksgroepen is de vraag gesteld of mediation tot een oplossing of een gedeeltelijke oplossing van het geschil heeft geleid. Hierop antwoordden **59% van de partijen, 56% van de gemachtigden en 63% van de mediators** dat mediation tot een (gedeeltelijke) oplossing van het geschil heeft geleid.

Aan de onderzoeksgroepen is ook de vraag gesteld of naar hun beleving mediation is geslaagd of gedeeltelijk is geslaagd. Hierop antwoordden **69% van de partijen, 72% van de gemachtigden en 77% van de mediators** dat naar hun beleving mediation (gedeeltelijk) is geslaagd.

Aan een geselecteerde groep partijen die een normale bestuursrechtelijke procedure bij de Afdeling hebben gevolgd en niet aan mediation hebben deelgenomen, is dezelfde vraag gesteld. Hierop antwoordden **69% van de procespartijen** dat de procedure tot een (gedeeltelijke) oplossing heeft geleid en **71% van de procespartijen** dat naar hun beleving de procedure (gedeeltelijk) is geslaagd.

Tevredenheid over mediation

Aan de onderzoeksgroepen is de vraag gesteld of zij tevreden zijn over het verloop van de mediation, over de oplossing en over de informatie en de begeleiding door de Raad van State in het project. Hierop antwoordden **66% van de partijen en 72% van de gemachtigden** (zeer) tevreden te zijn over het verloop, **45% van de partijen en 42% van de gemachtigden** (zeer) tevreden te zijn over de oplossing en **61% van de partijen en 79% van de gemachtigden** (zeer) tevreden te zijn over de informatie en begeleiding door de Raad van State.

Bij de **partijen die een normale bestuursrechtelijke procedure** bij de Afdeling hebben gevolgd en niet aan mediation hebben deelgenomen waren de antwoorden: **65%** is (zeer) tevreden over het verloop van de procedure, **49%** is tevreden over de oplossing en **68%** is tevreden over de informatie door de Raad van State over de normale bestuursrechtelijke procedure. Bij deze cijfers maakt de Stuurgroep twee kanttekeningen. In de eerste plaats betreft het een geselecteerde groep die is bevraagd en in de tweede plaats lijkt er een verband te bestaan tussen de mate van tevredenheid en een positieve uitkomst van een normale bestuursrechtelijke procedure.

Inhoudelijke effecten van mediation

Aan de onderzoeksgroepen is de vraag gesteld of door mediation het conflict geheel is opgelost, of de relatie met de wederpartij is verbeterd en of meer begrip is gekregen voor de visie van de andere partij(en). Hierop antwoordden: **45% van de partijen en 45% van de gemachtigden** dat door mediation het conflict geheel is opgelost; **50% van de partijen en 56% van de gemachtigden** dat de relatie (van hun cliënt) met de wederpartij is verbeterd; **53% van de partijen en 57% van de gemachtigden** dat zij meer begrip hebben gekregen voor de visie van de andere partij(en).

Bij de **partijen die een normale bestuursrechtelijke procedure** bij de Afdeling hebben gevolgd en niet aan mediation hebben deelgenomen, antwoordde **20%** dat de relatie met de wederpartij is verbeterd en 26% dat zij meer begrip hebben gekregen voor de visie van de andere partij(en).

Het verschil in percentages bij mediation en bij de normale bestuursrechtelijke procedure acht de stuurgroep op dit punt significant.

Voor- en nadelen van mediation

Aan de onderzoeksgroepen is de vraag gesteld of de voordelen van mediation ten opzichte van een normale bestuursrechtelijke procedure opwegen tegen de nadelen. Hierop antwoordden: **81% van de partijen en 82% van de gemachtigden** dat de voordelen opwegen tegen de nadelen. Als voornaamste voordeel werd door deze groepen de 'eigen inbreng' genoemd. Hieronder vallen de eigen onderhandelingsruimte, het feit dat een mediationoplossing de zelf gedragen oplossing is, de onderhandelingsbereidheid en directer, informeler en meer gelijkwaardig overleg. Als voornaamste nadeel werd 'meer tijd' en 'hogere kosten' genoemd.

Aan **partijen die een normale bestuursrechtelijke procedure** bij de Afdeling hebben gevolgd en niet aan mediation hebben deelgenomen, is de vraag gesteld wat zij het grootste voordeel van procederen vinden. Als voornaamste voordeel werd de 'bindende, definitieve uitspraak' genoemd. Daarnaast wordt de 'onpartijdige uitspraak door een rechter' als voordeel van procederen genoemd. Als voornaamste nadeel werd ook bij deze groep 'tijdrovend' en 'hoge kosten' genoemd.

Uit de hoge percentages bij de partijen en de gemachtigden concludeert de stuurgroep dat deze groepen mediation een waardevolle aanvulling vinden op de normale bestuursrechtelijke procedure. Waarschijnlijk heeft dit te maken met de positieve neveneffecten van mediation, zoals de directe communicatie en overleg met de wederpartij(en), verbetering van de relatie met en toename in het begrip voor het standpunt van de wederpartij(en).

Een belangrijk nadeel is de vertraging die ontstaat, indien mediation niet (deels) slaagt. De bestuursrechtelijke procedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak wordt gedurende de mediation stilgelegd. Slaagt een mediation niet en wordt het beroep niet ingetrokken, dan wordt de normale bestuursrechtelijke procedure weer voortgezet. Een niet geslaagde mediation levert dus tijdsverlies op.

Herhalingspercentage: een volgende keer weer voor mediation kiezen?

Aan de onderzoeksgroepen is de vraag gesteld of zij in een soortgelijk conflict wederom voor mediation zouden kiezen. Hierop antwoordden **81% van de partijen en 85% van de gemachtigden** dat zij een volgende keer wederom voor mediation zouden kiezen.

Aan **partijen die een normale bestuursrechtelijke procedure** bij de Afdeling hebben gevolgd en niet aan mediation hebben deelgenomen, is de vraag gesteld of zij een volgende keer voor mediation zouden kiezen als hen deze mogelijkheid zou worden geboden. **50% van de procespartijen** antwoordden hierop positief.

Het antwoord op deze vraag is volgens de stuurgroep sterk afhankelijk van de positieve of negatieve uitkomst van de mediation respectievelijk de normale bestuursrechtelijke procedure.

Overige feiten en achtergronden

Van de onderzochte groepen heeft de groep van de gemachtigden die hebben deelgenomen aan het project de meeste ervaring met mediation. 30% geeft aan al eens eerder mediation te hebben ingezet. Voor 88% van de partijen was dit de eerste mediation.

In 45% van de mediationzaken is een gemachtigde betrokken geweest. Gemachtigden geven aan dat in 77% van de gevallen de cliënt zelf de beslissing tot deelname aan het Project Mediation heeft genomen.

Bij partijen die tijdens de projectperiode een bestuursrechtelijke procedure bij de Afdeling hebben gevolgd en niet aan mediation hebben deelgenomen, geeft 58% aan op de hoogte te zijn van het bestaan van het Project Mediation (via de brochure, via internet, etc).

Zowel partijen als gemachtigden geven als voornaamste motief voor deelname aan het project aan dat zij een betere oplossing door mediation verwachtten dan door een uitspraak van de rechter. Voor de bestuursorganen onder de partijen (gemeenten, provincies, etc) was het argument dat een uitspraak van een rechter of de beantwoording van een juridische vraag het achterliggende conflict niet oplost, het belangrijkste motief.

Conclusie

De resultaten van het Project Mediation leiden ertoe dat de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State door zal gaan met de toepassing van mediation en zal streven naar uitbreiding. Besluitvorming hierover zal in een later stadium plaatsvinden.

Resultaten

1. Opzet van de praktijktest en de monitoring

1.1 Doelstelling

Door het monitoren van de zaken die in het kader van het Project Mediation naar mediation doorverwezen zijn en deze te vergelijken met zaken die de reguliere procedure doorlopen hebben is onderzocht of mediation in de toekomst een rol kan spelen naast de gewone beroepsprocedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

1.2 Wijze van testen

Partijen die in de periode tussen februari 2004 en februari 2005 betrokken zijn geweest bij een beroepsprocedure op het gebied van het milieurecht konden worden uitgenodigd om deel te nemen aan het Project Mediation van Kamer 2 van de Afdeling bestuursrechtspraak. De Afdeling maakte zelf een selectie van zaken die geschikt leken voor mediation. Deelname aan het project was voor partijen vrijwillig. Zodra partijen positief hadden gereageerd op de uitnodiging om deel te nemen aan het project, kregen zij de mogelijkheid om een mediator te selecteren uit een shortlist van drie mediators. Na afloop van de mediationprocedure kregen de betrokkenen een vragenformulier voorgelegd. Behalve de partijen kregen ook de gemachtigden van partijen een vragenlijst voorgelegd. Het verloop van de mediation werd door de mediator in een logboek bijgehouden. Daarnaast werd de mediator verzocht voor elke mediation een reflectieverslag te maken en een formulier met evaluatievragen te beantwoorden.

Als controlegroep werden in dezelfde periode vragenformulieren gestuurd aan een aantal partijen die de reguliere procedure bij de Afdeling doorlopen heeft. De hiervoor geselecteerde zaken voldoen aan de selectiecriteria die de Afdeling hanteert om vast te stellen of een zaak geschikt lijkt voor mediation, de partijen uit deze controlegroep hebben echter geen uitnodiging voor een mediationprocedure ontvangen.

De planning was om minimaal 60 zaken naar mediation te verwijzen. In de projectperiode is in **153 zaken** een uitnodiging uitgegaan naar partijen om deel te nemen aan mediation. In het overgrote merendeel van de gevallen kwam de uitnodiging van de Mediation-secretaris. In een aantal gevallen is de uitnodiging ter zitting door een staatsraad gedaan. In **67 zaken (44%)** hebben partijen de uitnodiging aangenomen.

1.3 Onderzoeksgroepen

Groep A: Partijen en gemachtigden in een mediation

De betrokkenen in de 67 zaken (44%) die in de periode tussen februari 2004 en februari 2005 naar mediation doorverwezen zijn. In 44 van deze 67 zaken (66%) zijn evaluatieformulieren van de mediationpartijen binnen de gestelde termijn ontvangen. In 31 van de 67 zaken (46%) zijn tevens evaluatieformulieren van gemachtigden ontvangen.

Testmethode: 1. Groep A-1: de partijen in een mediation

Monitoring met behulp van een schriftelijke vragenlijst direct na afloop van de mediation.

2. Groep A-2: de gemachtigden in een mediation

Monitoring met behulp van een schriftelijke vragenlijst direct na afloop van de mediation.

In totaal zijn 149 vragenlijsten van partijen die een mediation doorlopen hebben ontvangen en 44 vragenlijsten van gemachtigden.

Groep B: Partijen in een reguliere procedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak

De controlegroep van partijen die in dezelfde periode een gewone bestuursrechtelijke procedure bij de Afdeling hebben gevolgd en die niet aan het Project Mediation hebben deelgenomen. In 31 zaken zijn formulieren ontvangen van partijen die een reguliere procedure doorlopen hebben.

Testmethode: Monitoring met behulp van een schriftelijke vragenlijst binnen twee maanden na de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak.

In totaal zijn 77 vragenlijsten van partijen in een reguliere procedure ontvangen.

Groep C: Mediators voor groep A

Evaluatie door de mediators die in een mediation bij de Afdeling bestuursrechtspraak ingeschakeld zijn.

Testmethode: 1. Logboek.
2. Reflectieverslag en schriftelijke vragenlijst na afloop van de mediation.
3. Twee voortgangsbijeenkomsten met de mediators.

	Aantal gemonitorde zaken	Aantal monitoring formulieren
Mediation: partijen (A-1)	44	149
Mediation: gemachtigden (A-2)	31	44
Reguliere procedure: partijen (B)	31	77

Bijzonderheden van de onderzoeksgroepen

De zaken uit groep B vormen geen afspiegeling van de gemiddelde reguliere procedure die bij de Afdeling bestuursrechtspraak aanhangig wordt gemaakt. De partijen uit onderzoeksgroep B die een monitoringformulier hebben geretourneerd, zijn relatief meer tevreden dan de gemiddelde procespartij. (Zeer) ontevreden partijen die na afronding van een gewone beroepsprocedure uitgenodigd worden tot deelname aan de monitoring, zijn minder geneigd op dit verzoek in te gaan. Bij de groepen A-1, A-2 en C was monitoring een voorwaarde om te kunnen deelnemen aan het Project Mediation. Bij groep B was geen 'dwangmiddel' aanwezig. Tot slot bevond zich onder de respondenten uit onderzoeksgroep B een relatief grote groep die al eerder mediation had ingezet en op de hoogte was van het Project Mediation.

Bij het interpreteren en vergelijken van de gegevens in dit rapport moeten de verschillen in samenstelling tussen de onderzochte groepen in ogenschouw worden genomen. In het rapport zal – waar relevant – nader worden ingegaan op de verschillen in samenstelling in de onderzochte groepen.

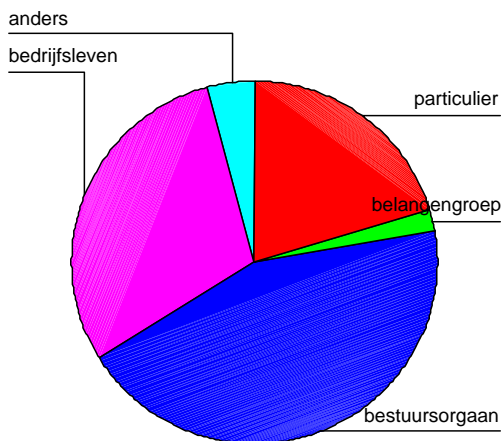
1.4 Samenstelling van de onderzoeksgroepen

Achtergrond

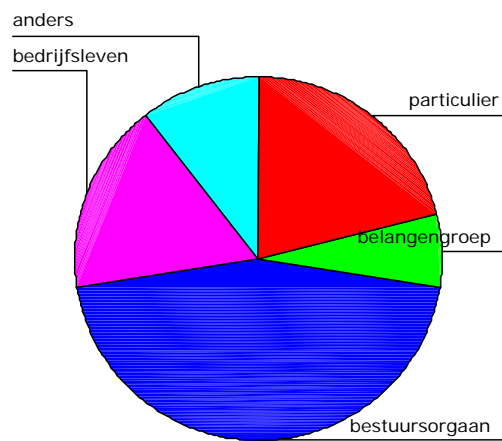
In zowel de A-1 groep (mediation) als in de B groep (reguliere procedure) is de achtergrond 'bestuursorgaan' het meest vertegenwoordigd (44% resp. 45%). 'Bestuursorgaan' is onderverdeeld in: gemeente, provincie en overig. Gemeentelijke bestuursorganen komen het meest frequent voor in zowel de mediation (75%), als een gewone beroepsprocedure (82%). (19% dan wel 15% zijn provinciale bestuursorganen.)

In mediationzaken is het bedrijfsleven meer vertegenwoordigd dan in de groep die een gewone beroepsprocedure heeft doorlopen (30% respectievelijk 17%). De achtergrond 'bedrijfsleven' is onderverdeeld in: midden- en kleinbedrijf, groot bedrijf en multinational. Het midden- en kleinbedrijf komt het meest voor in zowel de mediation (84% van de bedrijven in de A-1 zaken) als in de gewone beroepsprocedure (69% van de bedrijven in de B zaken). Van de partijen die mediation of een reguliere procedure hebben ingezet is 14% resp. 23% een groot bedrijf.

Achtergrond van onderzoeksgroep A-1 en B

Achtergrond Onderzoeksgroep A-1

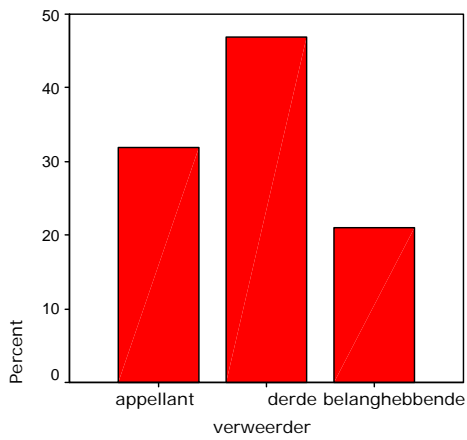

Achtergrond Onderzoeksgroep B

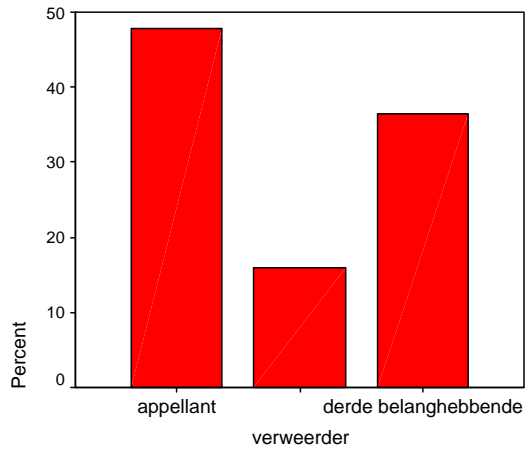
Appellant, verweerder of derde belanghebbende

De groep 'verweerder' komt het meest frequent voor binnen de groep die mediation heeft ingezet (47%). De gemachtigden vertegenwoordigen daarentegen vooral 'appellanten' en 'derde belanghebbenden'. Binnen de partijen die een reguliere procedure hebben gevolgd, is de verdeling 'appellant' en 'verweerder' nagenoeg gelijk (43% resp. 41%). In de B groep zit het laagste aantal 'derde belanghebbenden'.

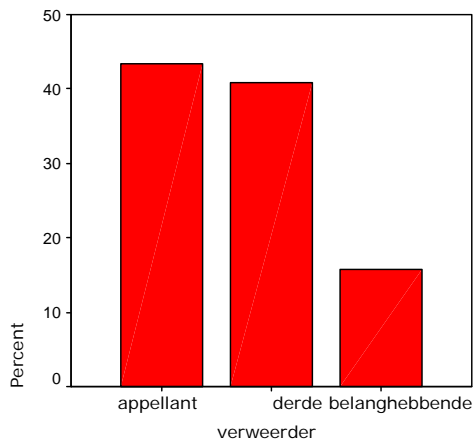
Achtergrond appellant, verweerder of derde belanghebbende

Achtergrond
Onderzoeksgroep A-1

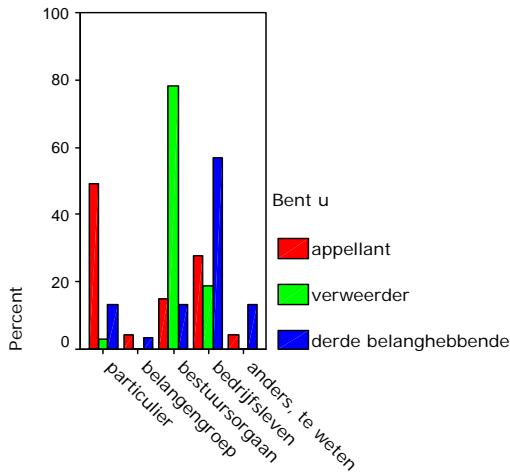
Achtergrond
Onderzoeksgroep A-2

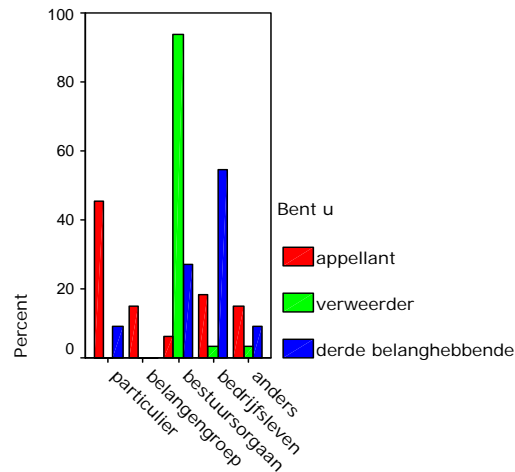
Achtergrond
Onderzoeksgroep B

Particulieren zijn vooral appellanten. Dit geldt zowel voor partijen die mediation hebben ingezet als voor partijen die een reguliere procedure hebben gevolgd (49% resp. 46%). Een bestuursorgaan is meestal verweerder (78% resp. 94%). Het bedrijfsleven treedt het meest frequent op als derde belanghebbende (57% resp. 55%).

Achtergrond en samenstelling van de groepen

Achtergrond Onderzoeksgroep A-1

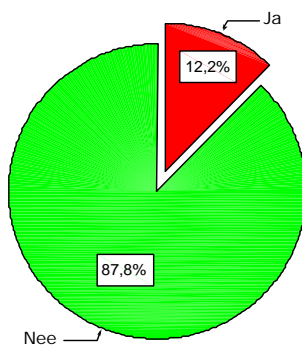
Achtergrond Onderzoeksgroep B

In 45% van de mediationzaken trad een gemachtigde op. Gemachtigden treden het meest frequent op voor het bedrijfsleven (42%), gevolgd door bestuursorgaan en particulier (34% resp. 20%). Slechts in 2% van de gevallen laat een groep particulieren (belangengroep) zich bijstaan door een gemachtigde. Onderverdeeld naar appellant, verweerder en derde belanghebbende, treden gemachtigden het meest op voor verweerder (43%), gevolgd door appellant (38%). De derde belanghebbenden laten zich het minst bijstaan door een gemachtigde (19%).

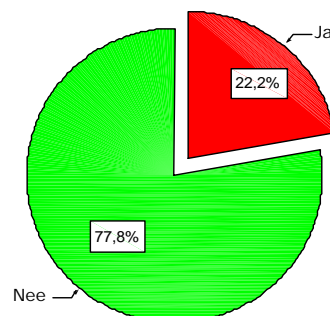
Ervaring met mediation en de reguliere procedure bij de Afdeling (repeat players)

De gemachtigden van partijen die mediation hebben ingezet hebben de meeste ervaring daarmee. 30% van de gemachtigden geeft aan mediation al eens te hebben ingezet. Onder de partijen die mediation hebben ingezet, bevinden zich relatief veel partijen voor wie dit de eerste ervaring is met mediation (88%).

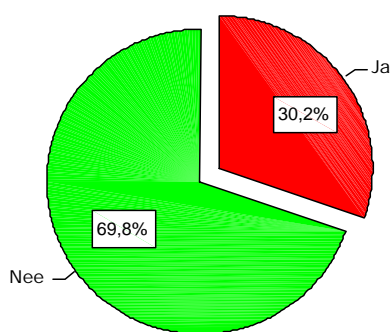
Ervaring met mediation

Ervaring met mediation
Onderzoeksgroep A-1

Ervaring met mediation
Onderzoeksgroep B

Ervaring met mediation
Onderzoeksgroep A-2

Zowel in de groep die mediation heeft ingezet als in de groep van wie het beroep langs de gewone weg behandeld is, bevindt zich een hoog percentage partijen dat al eens bij de Afdeling bestuursrechtspraak geprocedeerd heeft. Het aantal zogenaamde repeat players onder de gemonitorde B zaken is aanzienlijk (75%). Van de partijen die mediation hebben ingezet, geeft 60% aan in het verleden al eens bij de Afdeling bestuursrechtspraak te hebben geprocedeerd. Repeat players kunnen over het algemeen de uitkomst in een vergelijkbare zaak en het verloop daarvan beter vergelijken met soortgelijke zaken.

De bestuursorganen blijken zowel in de A als in de B groep de meeste ervaring te hebben met mediation (beiden 44%) en de reguliere procedure bij de Afdeling (61% en 54%). Het minst ervaren met mediation en de gewone procedure is de belangengroep (aantal particulieren).

	Ervaring met mediation		Ervaring met reguliere procedure	
	A-1	B	A-1	B
Particulier	22,2	18,8	17,0	15,5
Belangengroep	5,6	6,3	1,1	5,2
Bestuursorgaan	44,4	43,8	61,4	53,5
Bedrijfsleven	22,2	18,8	18,2	13,8
Overig	5,6	12,5	2,3	12,1

2 Slagingspercentages

2.1 Algemeen en samenvatting

In het kader van het Project Mediation wordt bij de Afdeling bestuursrechtspraak een strikt criterium gehanteerd voor een geslaagde mediation. Een mediation is geslaagd indien er een vaststellingsovereenkomst tot stand is gekomen. Bovendien dient het beroep te zijn ingetrokken. Uitgaande van deze definitie is volgens interne cijfers van de Afdeling bestuursrechtspraak 51% van de mediations geslaagd. Indien we hierin de gedeeltelijk geslaagde mediations betrekken (zaken met deelintrekking beroep), komt het slagingspercentage op 55%.

De slagingspercentages (heeft de mediation of reguliere procedure tot een oplossing geleid?) die hieronder staan vermeld, berusten op de rapportage van de onderzoeksgroepen. Ook het slagingspercentage zoals dat door de onderzoeksgroepen ervaren is wordt vermeld. Een mediation die niet tot (volledige) overeenstemming heeft geleid kan immers door de betrokkenen nog wel als een geslaagde mediation worden gezien.

Er is onderzocht of bijvoorbeeld de tevredenheid van partijen met mediation en de mediator van invloed is op de door de partijen gerapporteerde slagingspercentages. En of een mediation die zonder overeenstemming is afgerond door de betrokkenen toch als een geslaagde zaak wordt beschouwd.

Samenvatting

A Mediation

Volgens de mediationpartijen heeft 59% van de mediations (ten dele) tot een oplossing geleid, 56% volgens de gemachtigden en 63% volgens de mediators. In de beleving van betrokkenen is de mediation volgens 69% van de mediationpartijen, 72% van de gemachtigden en 77% van de mediators (gedeeltelijk) geslaagd.

B Reguliere procedure

Van de geselecteerde groep partijen die een normale bestuursrechtelijke procedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak heeft gevolgd antwoordde 69% van de procespartijen dat de procedure tot een (gedeeltelijke) oplossing heeft geleid en 71% van de procespartijen dat naar hun beleving de procedure (gedeeltelijk) is geslaagd.

Slagingspercentages

Slagingspercentages	Gerapporteerd: is de mediation/reguliere procedure geslaagd (oplossing)?			Ervaren: is de mediation/reguliere procedure in uw ogen geslaagd?		
	Volledig	Deels	Volledig/deels	Volledig	Deels	Volledig/deels
A-1	41,4	19,3	60,7	46,6	21,6	68,2
A-2	34,9	20,9	55,8	37,2	34,9	72,1
C	46,5	16,3	62,8	51,2	25,5	76,7
B	41,3	28,0	69,3	43,2	28,4	71,6

2.2 Slagingspercentages naar onderzoeksgroepen

Onderzoeksgroep A-1, mediationpartijen

Op de vraag of mediation tot een oplossing heeft geleid antwoordt 41% van de mediationpartijen positief. 19% meldt een gedeeltelijke oplossing. In 39% van de gevallen heeft mediation niet tot een oplossing geleid. Volgens de mediationpartijen heeft derhalve 60% van de zaken geheel of gedeeltelijk tot een oplossing geleid. In de beleving van de mediationpartijen is de mediation zelfs in 68% geheel of gedeeltelijk geslaagd. Op de vraag of de mediation in de ogen van de mediationpartijen geheel is geslaagd, antwoordt 47% positief. 22% van de ondervraagden geeft aan dat de mediation naar hun beleving gedeeltelijk geslaagd is. Voor 32% is de mediation niet geslaagd.

Onderzoeksgroep A-2, gemachtigden in een mediation

35% van de gemachtigden antwoordt dat de mediation tot een volledige oplossing heeft geleid. 21% meldt dat mediation gedeeltelijk tot een oplossing heeft geleid. In 44% van de gevallen heeft mediation niet tot een oplossing geleid. Naar mening van de gemachtigden die een cliënt in een mediation hebben bijgestaan heeft daarom 56% van de mediations geresulteerd in een gehele of gedeeltelijke oplossing.

37% van de gemachtigden ervaart de mediation als volledig geslaagd en 35% als deels geslaagd. 28% geeft aan dat de mediation in hun ogen niet is geslaagd. In de optiek van de gemachtigden is daarom 72% van de zaken geheel of gedeeltelijk geslaagd. Gemachtigden treden relatief het meeste op namens verweerders (72%).

Onderzoeksgroep C, de mediators

47% van de mediators vindt dat de mediation tot een volledige oplossing heeft geleid en in 16% gedeeltelijk. In 37% van de gevallen heeft mediation niet tot een oplossing geleid. Op de vraag of de mediation in de ogen van de mediators geslaagd is, antwoordt 51% positief. 26% van de ondervraagden geeft aan dat de mediation naar hun beleving gedeeltelijk is geslaagd. Volgens 77% van de mediators is de mediation geheel of gedeeltelijk geslaagd. De mediators zijn – zoals te verwachten valt - relatief positiever over de effecten van mediation. 23% geeft aan dat de mediation in hun ogen niet geslaagd is.

Groep B: betrokkenen in een gewone beroepsprocedure

41% van de betrokkenen in een reguliere beroepsprocedure geeft aan dat de procedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak tot een volledige oplossing heeft geleid. En in 28% is er sprake van een gedeeltelijke oplossing. Geconcludeerd kan worden dat 69% van de gewone beroepsprocedures volgens de betrokkenen geheel of gedeeltelijk tot een oplossing heeft geleid. In 31% van de gevallen heeft de reguliere procedure niet tot een oplossing geleid.

Op de vraag of de reguliere procedure in de ogen van de ondervraagden geslaagd is, antwoordt 43% positief. 28% van de ondervraagde partijen geeft aan dat de reguliere procedure naar hun beleving gedeeltelijk is geslaagd. De reguliere procedure is in de ogen van partijen in 71% geheel of gedeeltelijk geslaagd. 28% geeft aan dat de reguliere procedure in hun ogen niet is geslaagd.

Vergelijking

Het aantal zaken dat door partijen als volledig geslaagd wordt gerapporteerd en dat tot een oplossing heeft geleid ligt op een vergelijkbaar niveau in mediation (A-1) en de gewone beroepsprocedure (B).

Gezien het feit dat Kamer 2 in eerste en enige aanleg een uitspraak doet zou de verwachting zijn dat het percentage bij de reguliere procedure (B-zaken) significant hoger zou liggen. Waarschijnlijk heeft dit te maken met het feit dat het een subjectieve inschatting van partijen is en dat zaken als een mogelijke inmenging van derde belanghebbenden of een hernieuwde reguliere procedure over een nieuw te nemen besluit meegenomen worden in de afweging.

De gemachtigden (A-2) scoren lager op de vraag of de mediation (in hun ogen) geslaagd is dan partijen die mediation hebben ingezet of een reguliere procedure hebben doorlopen. Dit hangt waarschijnlijk samen met het feit dat een gemachtigde vaker wordt geraadpleegd in een ingewikkelde zaak. Bijvoorbeeld omdat er veel partijen zijn, een inhoudelijk ingewikkelde problematiek of extreem vastgelopen verhoudingen.

Bij de gemachtigden en mediators is het grootste verschil tussen het slagingspercentage dat is gerapporteerd en het slagingspercentage zoals dat is ervaren. Gemachtigden 56% deels of volledig gerapporteerd en 72% ervaren en mediators 63% resp. 77%. In de reguliere procedure is vrijwel geen verschil tussen het gerapporteerde slagingspercentage en hoe het is ervaren (groep B 69% resp. 72%).

2.2 Slagingspercentage en achtergrond van de betrokkenen

Zowel in A-1 als in B komt een bestuursorgaan het meest voor (44% en 45%). In de zaken waarin mediation is ingezet, is het bedrijfsleven meer vertegenwoordigd dan in de groep die geprocedeerd heeft (30% respectievelijk 17%) gevolgd door particulier (20% en 21%).

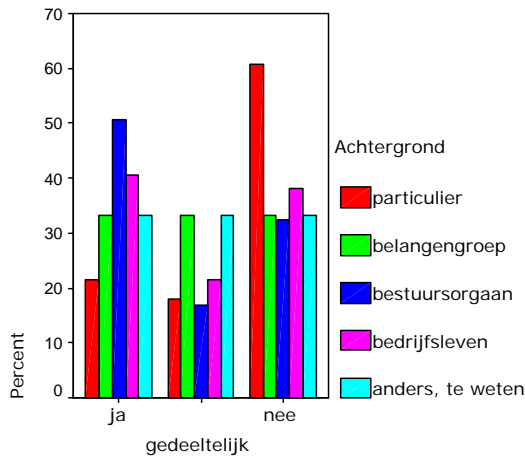
Bij een vergelijking van partijen uit zowel onderzoeksgroep A-1 als B met het slagingspercentage, valt op dat particulieren het hoogste percentage mislukte mediations/reguliere procedures rapporteren (61% en 44%).

Het hoogste percentage geslaagde mediations treft men aan bij bestuursorganen, gevolgd door het bedrijfsleven (51% resp. 41%).

Onder de B zaken wordt het hoogste percentage geslaagde reguliere procedures door het bedrijfsleven gemeld (54%) gevolgd door particulier (50%).

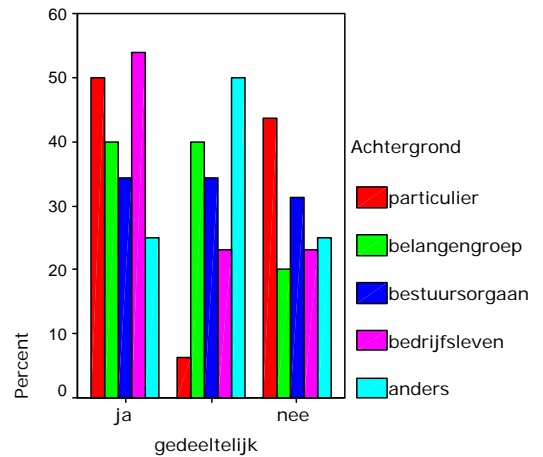
De belangengroep en overig scoren zowel onder de A-1 als onder de B zaken het hoogst op 'gedeeltelijk geslaagd'. Onder overig vallen onder andere: agrarische bedrijven, verenigingen en stichtingen.

Slagingspercentage en achtergrond betrokkenen

Heeft mediation tot een oplossing geleid

Onderzoeksgroep A-1

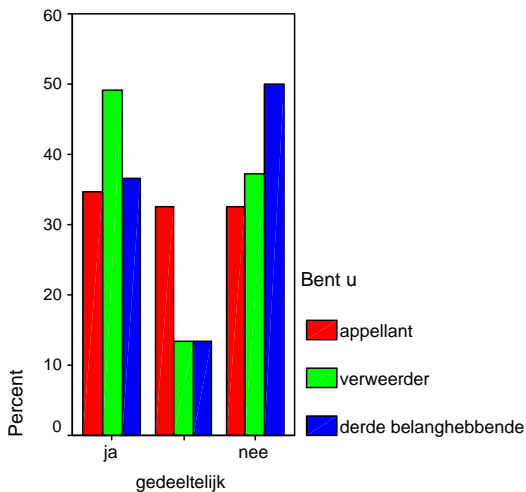

Heeft procederen tot een oplossing geleid

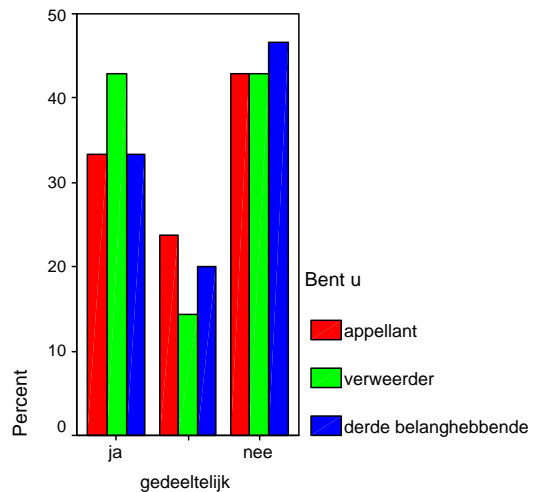
Onderzoeksgroep B

Het hoogste percentage mislukte mediations wordt gerapporteerd door derde belanghebbenden (50%). Verweerders rapporteren het meest frequent dat de reguliere procedure is mislukt. Het hoogste percentage geslaagde mediatons treft men zowel bij partijen als bij gemachtigden aan bij verweerders (49% resp. 43%). Onder de B zaken wordt het hoogste percentage geslaagde reguliere procedures door derde belanghebbenden gemeld (50%). Appellanten scoren zowel onder mediationpartijen als onder gemachtigden het hoogst op 'gedeeltelijk geslaagd'. Bij de B zaken zijn de percentages nagenoeg gelijk verdeeld onder appellanten, verweerders en derde belanghebbenden. De conclusie lijkt voor de hand te liggen dat hoe groter de groep en hoe meer derde belanghebbenden in de reguliere procedure of mediation betrokken zijn, hoe lastiger het is om tot overeenstemming te komen. Deze veronderstelling strookt met de praktijkervaringen die ACBMediation heeft opgedaan en de gegevens die hierover door het WODC gerapporteerd worden.

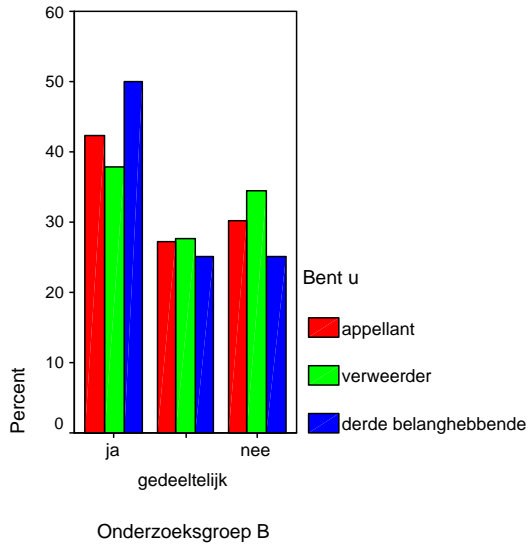
Heeft mediation/de reguliere procedure tot een oplossing geleid?

Onderzoeksgroep A-1

Onderzoeksgroep A-2

3 Tevredenheid met de mediation

3.1 Algemeen en samenvatting

De tevredenheid met de gevolgde procedure - mediation of de gewone beroepsprocedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak - is onderzocht op tevredenheid van de betrokkenen met:

- o Het verloop van het proces.
- o De oplossing.
- o De info/begeleiding door de Afdeling bestuursrechtspraak

Daarnaast is de tevredenheid van betrokkenen met een mediator c.q. rechter/staatsraad op verschillende aspecten in kaart gebracht:

- o Inhoudelijke deskundigheid.
- o Daadkracht.
- o Onpartijdigheid.
- o Zorgvuldigheid.
- o Betrokkenheid.

De betrokkenen konden verschillende aspecten een cijfer geven van 1 tot en met 5 waarbij 1 de laagste score op tevredenheid vertegenwoordigt en 5 de hoogste score. Er is tevens gekeken naar de gemiddelde score per aspect van tevredenheid en de standaardafwijking van dit gemiddelde. Bij vergelijking van de gemiddelde scores op de acht aspecten per onderzoeksgroep met de afwijking tot dat gemiddelde, valt op dat die afwijking onder groep B groter is dan bij de groepen A-1 en A-2.

	Tevredenheid verloop	Tevredenheid oplossing	Tevredenheid info/begeleiding RvS
	(zeer) tevreden	(zeer) tevreden	(zeer) tevreden
A-1	65,5	44,8	61,4
A-2	72,1	41,5	78,5
B	64,9	49,3	68,0

Gemachtigden (A-2) zijn over het algemeen meer tevreden over het verloop van de procedure en de begeleiding door de Afdeling bestuursrechtspraak dan partijen die mediation hebben ingezet (A-1). Daarnaast blijkt dat partijen die een procedure hebben doorlopen hoger scoren op tevredenheid met de oplossing en begeleiding dan partijen die mediation hebben ingezet. Wat opvalt is dat er bij de partijen die een reguliere procedure hebben doorlopen een directer verband is tussen het al dan niet in het gelijk worden gesteld (inschatting van een geslaagde of niet geslaagde zaak) en de tevredenheid. Partijen die een reguliere procedure hebben doorlopen scoren extremer op de vragen naar tevredenheid dan partijen die mediation hebben ingezet. Dit betekent dat zij beduidend minder tevreden zijn indien de reguliere procedure is verloren. Als de beroepsprocedure wordt gewonnen, scoren partijen juist hoger op tevredenheid. Bij partijen die mediation hebben ingezet – ongeacht of de mediation tot een oplossing heeft geleid of niet – wordt minder extreem gescoord. Daarnaast lijkt er een verband te zijn tussen tevredenheid en ervaring met de reguliere procedure (repeat players als bestuursorganen en gemachtigden zijn relatief meer tevreden).

Vergelijking tevredenheid in de mediationprocedure met de reguliere beroepsprocedure

	Inhoudelijke deskundigheid	Daadkracht	Onpartijdigheid	Zorgvuldigheid	Betrokkenheid
	goed- uitstekend	goed- uitstekend	Goed- uitstekend	goed- uitstekend	goed-uitstekend
A-1	67,6	72,1	86,4	85,1	89,2
A-2	62,8	100,0	100,0	93,0	93,0
B	75,7	66,2	80,8	72,9	64,9

De mediator scoort hoger op de meeste aspecten met uitzondering van de inhoudelijke deskundigheid. Voor wat betreft de zorgvuldigheid en betrokkenheid is een hogere score voor de mediator te verklaren doordat partijen in een mediation meer de ruimte en mogelijkheid krijgen hun verhaal te vertellen dan in een reguliere beroepsprocedure. De inhoudelijke deskundigheid van de rechter/staatsraad wordt hoger gewaardeerd dan de inhoudelijke deskundigheid van de mediator. Dit valt eveneens te verklaren uit de verschillen in aard tussen het mediationproces en een beroepsprocedure.

3.2 Tevredenheid naar onderzoeksgroepen

Onderzoeksgroep A-1

Van de partijen in een mediation is 66% tevreden tot zeer tevreden over het verloop van de mediation. 45% is tevreden tot zeer tevreden over de oplossing. Over de info/begeleiding door de Afdeling bestuursrechtspraak geeft 61% aan tevreden tot zeer tevreden te zijn. 68% van de partijen vindt de inhoudelijke deskundigheid van de mediator goed tot uitstekend. De daadkracht wordt door 72% als goed tot uitstekend bevonden. De onpartijdigheid, zorgvuldigheid en

betrokkenheid van de mediator wordt door respectievelijk 86%, 85% en 89% van de ondervraagden als goed tot uitstekend bevonden.

Onderzoeksgroep A-2

72% van de gemachtigden is tevreden tot zeer tevreden over het verloop van de mediation. 42% is tevreden tot zeer tevreden over de oplossing. Over de info/begeleiding door de Afdeling bestuursrechtspraak geeft 79% aan tevreden tot zeer tevreden te zijn. 63% van de gemachtigden vindt de inhoudelijke deskundigheid van de mediator goed tot uitstekend. De daadkracht wordt door 100% als goed tot uitstekend bevonden. De onpartijdigheid, zorgvuldigheid en betrokkenheid van de mediator wordt door respectievelijk 100%, 93% en 93% van de ondervraagden als goed tot uitstekend bevonden.

Onderzoeksgroep B

Van de partijen die een reguliere beroepsprocedure hebben gevolgd is 65% tevreden tot zeer tevreden over het verloop daarvan. 49% is tevreden tot zeer tevreden over de oplossing. Wat betreft de info/begeleiding door de Afdeling bestuursrechtspraak geeft 68% aan tevreden tot zeer tevreden te zijn. 76% vindt de inhoudelijke deskundigheid van de rechter/staatsraad goed tot uitstekend. De daadkracht wordt door 66% als goed tot uitstekend bevonden. De onpartijdigheid, zorgvuldigheid en betrokkenheid van de rechter/staatsraad wordt door respectievelijk 81%, 73% en 65% van de ondervraagden als goed tot uitstekend bevonden.

3.3 Tevredenheid en achtergrond

Tevredenheid met de procedure

Bestuursorganen lijken het meest tevreden over zowel het verloop van de mediation als over het verloop van de reguliere procedure. Over de oplossing waartoe de mediation geleid heeft, is de belangengroep (groep particulieren) het meest tevreden. Het bedrijfsleven is het meest tevreden met de oplossing van de reguliere procedure.

Particulieren die mediation hebben ingezet zijn het meest tevreden met de informatie en begeleiding van de Afdeling bestuursrechtspraak. De belangengroep het meest in een gewone beroepsprocedure.

Tevredenheid met de procedure en achtergrond

	Tevredenheid verloop		Tevredenheid oplossing		Tevredenheid info/begeleiding RvS	
	(zeer) tevreden		(zeer) tevreden		(zeer) tevreden	
	A-1	B	A-1	B	A-1	B
Particulier	50,0	56,3	26,9	50,1	81,5	62,6
Belangengroep	66,7	40,0	66,7	20,0	33,3	80,0
Bestuursorgaan	72,3	71,0	56,9	53,2	53,1	59,4
Bedrijfsleven	69,0	69,3	40,5	69,3	61,5	69,3
Overig	50,0	62,5	16,7	25,0	83,4	100

Verweerders zijn het meest tevreden over het verloop van de mediation; de 'derde belanghebbende' het minst. Gemachtigden van derde belanghebbenden scoren eveneens lager op tevredenheid met het verloop van de mediation dan appellanten en verweerders. Appellanten uit onderzoeksgroep B zijn het minst tevreden over het verloop van de reguliere procedure.

(Gemachtigden van) derde belanghebbenden scoren opvallend lager op tevredenheid met de mediationoplossing dan de overige betrokkenen.

In onderzoeksgroep B is de derde belanghebbende juist het meest tevreden over de oplossing. In alle onderzoeksgroepen zijn de 'appellanten' het meest tevreden over de informatie en begeleiding van de Afdeling bestuursrechtspraak.

Tevredenheid en procespositie

	Tevredenheid verloop			Tevredenheid oplossing			Tevredenheid info/begeleiding RvS		
	(zeer) tevreden			(zeer) tevreden			(zeer) Tevreden		
	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B
Appellant	65,2	76,2	53,1	44,4	47,4	40,6	80,0	90,0	71,9
Verweerder	73,6	71,4	70,0	54,5	42,9	50,0	52,3	71,4	63,3
Derde belanghebbende	48,2	66,7	81,9	25,0	33,4	75,0	53,6	66,7	66,6

Beoordeling van de mediator c.q. staatsraad

De belangengroep (groep particulieren) is het minst tevreden over de onpartijdigheid en zorgvuldigheid. Op het aspect 'betrokkenheid' scoren alle deelgroepen uit onderzoeksgroep A-1 hoger dan uit onderzoeksgroep B. Wat betreft de onpartijdigheid van de mediator c.q. rechter/staatsraad scoren – m.u.v. de belangengroep – alle overige achtergronden uit zowel A-1 als B hoog.

Beoordeling mediator c.q. staatsraad en subgroep

	Inhoudelijke deskundigheid		Daadkracht		Onpartijdigheid		Zorgvuldigheid		betrokkenheid	
	goed-uitstekend		goed-uitstekend		goed-uitstekend		goed-uitstekend		goed-uitstekend	
	A-1	B	A-1	B	A-1	B	A-1	B	A-1	B
Particulier	76,2	68,8	64,3	62,6	82,8	73,4	89,7	68,8	89,7	56,3
Belangengroep	66,7	100	66,6	60,0	66,6	60,0	66,6	40,0	100	60,0
Bestuursorgaan	66,1	77,4	72,3	67,7	87,7	87,1	83,1	83,9	86,2	74,2
Bedrijfsleven	63,6	77,0	77,3	77,0	88,7	84,7	90,9	77,0	95,4	76,9
Overig	16,7	75,0	66,7	62,5	83,3	87,5	50,0	62,5	66,7	37,5

Op inhoudelijke deskundigheid scoren nagenoeg alle achtergronden uit onderzoeksgroep B hoger dan die uit onderzoeksgroep A-1 en A-2. De Een staatsraad wordt als meer deskundig gezien dan een mediator. Gemachtigden scoren aanzienlijk hoger op daadkracht en onpartijdigheid. Zij zijn eveneens positiever over de 'zorgvuldigheid' van de mediator. Zowel in onderzoeksgroep A-1 als A-2 wordt op 'betrokkenheid' hoger gescoord dan in onderzoeksgroep B. Een mediator wordt als meer betrokken beoordeeld dan een rechter.

Beoordeling mediator c.q. staatsraad en procespositie

	Inhoudelijke deskundigheid			Daadkracht			Onpartijdigheid			Zorgvuldigheid			betrokkenheid		
	goed-uitstekend			goed-uitstekend			goed-uitstekend			goed-uitstekend			goed-uitstekend		
	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B
Appellant	73,9	61,9	81,3	71,1	100	71,9	84,8	100	77,5	84,8	90,5	65,7	89,2	90,4	59,4
Verweerder	68,1	42,9	70,0	73,9	100	63,3	88,4	100	83,3	85,5	85,7	80,0	85,5	100	73,4
Derde belanghebbende	58,1	73,3	72,8	71,0	100	63,7	83,8	100	81,8	83,9	100	72,8	96,8	93,3	63,7

3.4 Tevredenheid en slagingspercentage

De gegevens uit onderstaande tabellen doen vermoeden dat de verschillende aspecten van tevredenheid samenhangen met het feit of een zaak (geheel of gedeeltelijk) geslaagd is of niet.

De ondervraagden lijken meer tevreden over alle gemeten aspecten indien de mediation c.q. reguliere procedure geslaagd is en over het algemeen minder tevreden indien er geen oplossing is bereikt. In vergelijking met andere groepen zijn gemachtigden van partijen in een mediation procedure meer tevreden over het verloop van de mediation indien deze niet gelukt is. Partijen die mediation hebben ingezet, zijn het meest tevreden over de oplossing, ook al is de mediation mislukt. Verondersteld wordt dat de relatief hoge tevredenheid -ook al is de mediation niet geslaagd - te maken heeft met de positieve inhoudelijk effecten van mediation (zie 3.4).

	Tevredenheid verloop			Tevredenheid oplossing			Tevredenheid info/begeleiding RvS		
	(zeer) tevreden			(zeer) tevreden			(zeer) tevreden		
	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B
Mediation/reguliere procedure geslaagd									
Volledig	83,4	100,0	77,4	90,0	93,4	71,0	66,1	80,0	80,7
Gedeeltelijk	61,5	55,6	63,2	40,0	37,5	50,0	53,9	88,9	65,0
Nee	49,0	57,9	47,8	46,0	0,0	17,4	58,2	72,3	52,1

	Inhoudelijke deskundigheid			Daadkracht			Onpartijdigheid			Zorgvuldigheid			betrokkenheid		
	goed-uitstekend			goed-uitstekend			goed-uitstekend			goed-uitstekend			goed-uitstekend		
	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B
Mediation/reguliere procedure geslaagd															
Volledig	80,0	80,0	87,1	88,3	100	77,4	91,7	100	83,9	91,7	93,3	83,9	95,0	100	71,0
Gedeeltelijk	55,5	44,4	83,3	62,9	100	72,2	77,7	100	83,3	85,2	88,9	77,8	88,9	77,8	72,2
Nee	59,7	57,9	56,5	57,2	100	47,8	84,2	100	77,3	77,2	94,7	56,5	82,4	94,7	47,8

Om te kijken of er - statistisch gezien - een verband bestaat tussen de verschillende aspecten van tevredenheid en het al dan niet slagen van de mediation/reguliere procedure is een samenhanganalyse uitgevoerd. In het navolgende is r (rho= correlatiecoëfficiënt) de maat voor samenhang. Bij $r=0$ is sprake van volstrekt geen samenhang. Zwakke tot matige samenhang geldt voor $r= .2$ tot $r=.4$. Bij $r=.4$ tot $r=.7$ is er sprake van een matige tot sterke samenhang. Wanneer r groter is dan $.7$ kan gesproken worden van (zeer) sterke samenhang. Bij $r=1$ is de samenhang volledig.

In onderzoeksgroep A-1 wordt geen verband gevonden voor de tevredenheid over 'informatie en begeleiding Afdeling bestuursrechtspraak' en de 'onpartijdigheid, zorgvuldigheid, betrokkenheid' van de mediator. Dit betekent dat het al dan niet slagen van de mediation niet van invloed is op deze aspecten. Zoals te verwachten valt, hangt de tevredenheid met de oplossing het sterkst samen met het slagen van de mediation ($r=.839$). De tevredenheid met het verloop en de daadkracht van de mediator hangen matig samen ($r=.332$ resp. $r=.314$). Zwakke samenhang is gevonden voor de inhoudelijke deskundigheid van de mediator ($r=.197$).

In onderzoeksgroep A-2 is geen samenhang gevonden voor de aspecten 'informatie en begeleiding door de Afdeling bestuursrechtspraak' en alle aspecten van tevredenheid die betrekking hebben op de mediator. Onder de gemachtigden is slechts een statistisch verband gevonden voor de aspecten 'tevredenheid met de procedure (r=.507)' en 'tevredenheid met de mediation oplossing (r=.872)'

Opvallend is dat er in onderzoeksgroep B voor alle aspecten van tevredenheid samenhang is gevonden met het al dan niet slagen van de reguliere procedure. Die samenhang is het sterkst voor 'tevredenheid met de oplossing' (r=.411)' en het zwakst voor 'betrokkenheid rechter/staatsraad' (r= .284)

In een reguliere procedure is er dus een direct verband te leggen tussen tevredenheid en het al dan niet slagen.

4. Inhoudelijke effecten van mediation

4.1 Algemeen en samenvatting

Een mediationprocedure die niet tot een oplossing geleidt heeft kan in de ogen van de betrokkenen wel geslaagd zijn.

Ook in zaken waarin de mediation niet tot overeenstemming heeft geleidt zijn andere positieve effecten waar te nemen. Met name op het gebied van de onderlinge relatie en inzicht in het ontstaan, voortduren en het eigen aandeel in het conflict. Waarschijnlijk heeft dit te maken met specifieke kenmerken van de mediationprocedure, zoals directe communicatie en overleg met de andere partij(en), exploratie in de verschillende perspectieven en daardoor toename van begrip voor de positie van de wederpartij(en). (zie tevens 3.5 voordelen en nadelen).

In een reguliere procedure ontstaat vergeleken met een mediationprocedure weinig begrip voor het standpunt van de wederpartij en ook de relatie verbeterd nauwelijks. Bij een gedeeltelijk geslaagde reguliere procedure geven de betrokken nog het meeste aan dat de relatie met de wederpartij verbeterd is. Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat deze partijen –net als in een mediationprocedure- overleg met elkaar moeten hebben over de vervolgstappen.

In het algemeen worden dat de inhoudelijke effecten positiever beoordeeld in zaken die geheel of gedeeltelijk geslaagd zijn.

	Het conflict is geheel opgelost	De relatie met de wederpartij is verbeterd	Partij/cliënt heeft zicht op eigen aandeel in conflict	Partij/cliënt heeft zicht op ontstaan/ voortduren conflict	Partij/cliënt heeft begrip voor visie andere partij
A-1	45,4	50,0	57,8	67,2	53,4
A-2	44,7	56,4	72,2	78,4	56,8
C	-	65,0	83,8	88,9	76,3
B	-	19,4	42,6	45,6	25,0

	Het conflict is geheel opgelost			De relatie met de wederpartij is verbeterd			Partij/cliënt heeft zicht op eigen aandeel in conflict			Partij/cliënt heeft zicht op ontstaan/ voortduren conflict			Partij/cliënt heeft begrip voor visie andere partij		
	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B
Mediation/procedure geslaagd															
Volledig	91,7	92,9	-	64,8	80,0	14,3	76,9	76,9	56,7	62,3	78,6	58,6	65,5	64,3	21,4
Gedeeltelijk	29,2	50,0	-	74,1	66,7	35,3	55,6	50,0	18,8	74,1	50,0	37,5	76,0	60,0	18,8
Nee	3,7	5,6	-	20,8	33,3	14,3	37,0	73,7	42,9	66,7	84,2	36,4	31,4	50,0	27,3

4.2 Inhoudelijke effecten naar onderzoeksgroepen

Onderzoeksgroep A-1

Op de vraag aan partijen of door mediation het conflict geheel is opgelost antwoordt 45% positief. 50% meldt dat de relatie met de wederpartij is verbeterd. Van de partijen vindt 58% respectievelijk 67% dat zij zicht hebben gekregen op het eigen aandeel in het conflict c.q. het ontstaan/voortduren van het conflict. 53% van de ondervraagde partijen zegt meer begrip te hebben gekregen voor de visie van de andere partij(en).

Onderzoeksgroep A-2

Op de vraag aan gemachtigden of door mediation het conflict geheel is opgelost antwoordt 45% positief. 56% meldt dat de relatie van de cliënt met de wederpartij is verbeterd. Van de gemachtigden vindt 72% respectievelijk 78% dat de cliënt zicht heeft gekregen op het eigen aandeel in het conflict c.q. het ontstaan/voortduren van het conflict. 57% van de gemachtigden zegt dat de cliënt meer begrip heeft gekregen voor de visie van de andere partij(en).

Onderzoeksgroep C

Op de vraag aan de mediator of door mediation de relatie tussen de partijen verbeterd is, antwoordt 65,0 bevestigend. Van de mediators vindt 84% respectievelijk 89% dat de partijen zicht hebben gekregen op het eigen aandeel in het conflict c.q. het ontstaan/voortduren van het conflict. 76% van de mediators zegt dat partijen meer begrip hebben gekregen voor elkaars visie. Zoals te verwachten, zijn mediators nog positiever over de onderzochte inhoudelijke effecten dan partijen en hun gemachtigden.

Onderzoeksgroep B

Op de vraag aan partijen die een reguliere procedure hebben gevolgd of door deze procedure de relatie met de wederpartij is verbeterd, antwoordt 20% positief. Van de partijen vindt 44% respectievelijk 47% dat zij zicht hebben gekregen op het eigen aandeel in het conflict c.q. het ontstaan/voortduren van het conflict. 26% van de ondervraagde partijen zegt meer begrip te hebben gekregen voor de visie van de andere partij(en).

	Het conflict is geheel opgelost	De relatie met de wederpartij is verbeterd	Partij/cliënt heeft zicht op eigen aandeel in conflict	Partij/cliënt heeft zicht op ontstaan/voortduren conflict	Partij/cliënt heeft begrip voor visie andere partij
A-1	45,4	50,0	57,8	67,2	53,4
A-2	44,7	56,4	72,2	78,4	56,8
C	-	65,0	83,8	88,9	76,3
B	-	19,4	42,6	45,6	25,0

Partijen bij een mediation vermelden significant meer dat de relatie met de wederpartij verbeterd is en/of dat zij meer begrip hebben gekregen voor de visie van de andere partij(en) dan andere partijen die een gewone beroepsprocedure hebben gevolgd. Ook scoren partijen die mediation hebben ingezet hoger op de vraag of ze inzicht hebben gekregen in het eigen aandeel in het conflict en het ontstaan en voortduren van het conflict dan partijen die een reguliere procedure hebben gevolgd. In deze gegevens vinden we de echte toegevoegde waarde van mediation terug. Waarschijnlijk hebben de inhoudelijke effecten te maken met specifieke kenmerken van de mediationprocedure, zoals directe communicatie en overleg met de andere partij(en), exploratie in de verschillende perspectieven en daardoor toename van begrip voor de positie van de wederpartij(en).

4.3 Inhoudelijke effecten en achtergrond

Het grootste verschil in inhoudelijke effecten tussen onderzoeksgroep A-1 en B is te zien bij de vraag of de mediation/reguliere procedure de relatie met de wederpartij heeft verbeterd en voor de vraag of men begrip heeft gekregen voor de visie van de andere partij(en). Van alle achtergronden scoren de partijen die een reguliere procedure hebben ingezet opvallend lager dan de partijen die mediation hebben ingezet.

	Het conflict is geheel opgelost		De relatie met de wederpartij is verbeterd		Partij/cliënt heeft zicht op eigen aandeel in conflict		Partij/cliënt heeft zicht op ontstaan/voortduren conflict		Partij/cliënt heeft begrip voor visie andere partij	
	A-1	B ¹	A-1	B	A-1	B	A-1	B	A-1	B
Particulier	33,3	-	36,0	13,3	45,5	53,3	54,5	33,3	29,6	26,7
Belangengroep	66,7	-	66,7	0,0	66,7	20,0	66,7	40,0	33,3	20,0
Bestuursorgaan	52,3	-	53,4	33,3	63,0	50,0	72,9	48,1	72,4	32,1
Bedrijfsleven	43,6	-	56,4	18,2	52,4	38,5	65,9	53,8	43,6	8,3
Overig	33,3	-	33,3	0,0	83,3	25,0	60,0	57,1	40,0	28,6

Ook vanuit het perspectief appellant, verweerder en vallen de opvallend lagere scores in onderzoeksgroep B op voor wat betreft de vraag of de relatie met de wederpartij is verbeterd en de vraag of men begrip heeft gekregen voor de visie van de andere partij(en). Overigens scoort onderzoeksgroep B eveneens op de andere inhoudelijke effecten lager onderzoeksgroep A-1 en A-2. Dit verschil vindt men terug bij alle doelgroepen.

	Het conflict is geheel opgelost			De relatie met de wederpartij is verbeterd			Partij/cliënt heeft zicht op eigen aandeel in conflict			Partij/cliënt heeft zicht op ontstaan/voortduren conflict			Partij/cliënt heeft begrip voor visie andere partij		
	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B
Appellant	41,9	50,0	-	47,6	61,1	20,0	45,0	61,1	36,7	55,0	66,7	41,4	45,5	55,6	17,9
Verweerder	55,2	40,0	-	56,7	50,0	26,9	63,2	75,0	48,1	72,6	80,0	44,4	63,9	50,0	28,6
Derde belanghebbende	30,0	38,5	-	39,3	53,3	0	66,7	85,7	50,0	71,4	92,9	63,6	44,4	61,5	36,4

4.4 Inhoudelijke effecten en slagingspercentage

In het algemeen worden dat de inhoudelijke effecten veel positiever beoordeeld in zaken die geheel of gedeeltelijk geslaagd zijn. Om te kijken of er sprake is van samenhang tussen deze inhoudelijke effecten en het feit of een zaak al dan niet geslaagd is, is een samenhanganalyse uitgevoerd (zie uitleg over de correlatiecoëfficiënt r in 3.3.4).

	Het conflict is geheel opgelost			De relatie met de wederpartij is verbeterd			Partij/cliënt heeft zicht op eigen aandeel in conflict			Partij/cliënt heeft zicht op ontstaan/voortduren conflict			Partij/cliënt heeft begrip voor visie andere partij		
	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B	A-1	A-2	B
Mediation/reguliere procedure geslaagd															
Volledig	91,7	92,9	-	64,8	80,0	14,3	76,9	76,9	56,7	62,3	78,6	58,6	65,5	64,3	21,4
Gedeeltelijk	29,2	50,0	-	74,1	66,7	35,3	55,6	50,0	18,8	74,1	50,0	37,5	76,0	60,0	18,8
Nee	3,7	5,6	-	20,8	33,3	14,3	37,0	73,7	42,9	66,7	84,2	36,4	31,4	50,0	27,3

¹ Deze vraag is niet voorgelegd aan de B groep

In onderzoeksgroep A-1 is geen statistisch verband gevonden tussen het al dan niet slagen van de mediation en de vraag of partijen door mediation zicht gekregen hebben op het ontstaan/voortduren van het conflict. Op alle overige inhoudelijke effecten is dit verband wel gevonden. Zoals te verwachten valt, is deze samenhang het sterkst bij de vraag of door mediation het conflict geheel is opgelost ($r=.804$). De samenhang is het zwakst voor de vraag of partijen door mediation begrip hebben gekregen voor de visie van de andere partij(en) ($r=.304$). Het statistische verband tussen het al dan niet slagen van de mediation en de vraag of partijen zicht hebben gekregen op het eigen aandeel in het conflict ligt daar tussen in ($r=.358$).

Voor de hieronder genoemde inhoudelijke effecten is in onderzoeksgroep A-2, gemachtigden, geen verband gevonden met het feit of de mediation geheel, gedeeltelijk of niet geslaagd is:

- Heeft cliënt zicht gekregen op het eigen aandeel in het conflict.
- Heeft cliënt zicht gekregen op ontstaan/voortduren van het conflict.
- Heeft cliënt begrip gekregen voor de visie van de andere partij(en).

Zoals verwacht, is de samenhang met de vraag of door mediation het conflict is opgelost het sterkst ($r=.801$). Ook de vraag of door mediation de relatie met de wederpartij is verbeterd hangt samen met het feit of de mediation (gedeeltelijk) geslaagd is, of niet ($r=.434$).

Opmerkelijk is dat in onderzoeksgroep B geen enkel verband gevonden is tussen de vragen over inhoudelijke effecten en de vraag of de reguliere procedure tot een oplossing heeft geleid. Waarschijnlijk is dit te verklaren door de aard van de procedure. Bij de B zaken is minder ruimte om persoonlijk met elkaar in gesprek te gaan over inhoud of de relationele aspecten. De juridische vraag staat meer centraal.

5. Voor- en nadelen van mediation

5.1 Algemeen en samenvatting

Mediation is meer dan een hoog slagingspercentage. Deelnemers in een mediationprocedure geven vooral als voordeel aan dat een andere uitkomst mogelijk is dan een juridische oplossing evenals de mogelijkheid van eigen inbreng. Als nadeel wordt vooral de benodigde tijd en de hoge kosten genoemd. Het grootste voordeel van een reguliere beroepsprocedure is de bindende, definitieve uitspraak.

Evenals bij de mediationprocedure worden de benodigde tijd en hoge kosten als nadeel genoemd. Als grootste nadeel wordt gezien dat de uitkomst onvoorspelbaar is en dat er niet altijd een oplossing komt door een uitspraak.

Het overgrote deel van de betrokkenen in een mediation vindt dat de voordelen van mediation opwegen tegen de nadelen. 81% van alle partijen in een mediation geeft aan dat de voordelen van mediation opwegen tegen de nadelen. Een groep particulieren (belangengroep) vindt de voordelen iets minder opwegen tegen de nadelen (67%). Bestuursorganen zijn het meest enthousiast (83%).

Voordelen mediation wegen op tegen nadelen	
	A-1
Particulier	79,3
Belangengroep	66,7
Bestuursorgaan	82,8
Bedrijfsleven	79,5
Overig	83,3

Uiteraard zijn de partijen die een mediationprocedure doorlopen hebben die (deels) tot een oplossing geleidt heeft het meest te spreken over mediation. 97% van de mediationpartijen en 93% van de gemachtigden in een geslaagde mediation vinden de voordelen opwegen tegen de nadelen. Het nut van de positieve neveneffecten van mediation is in deze cijfers goed te zien. Ook in zaken die niet of slechts gedeeltelijk tot een oplossing hebben geleidt geeft het overgrote deel van de betrokkenen aan dat de voordelen van mediation overwegen (65% niet geslaagd en 79% gedeeltelijk geslaagd). Een zaak die niet tot een oplossing leidt kan derhalve nog wel als een geslaagde zaak worden gezien.

Voordelen mediation wegen op tegen nadelen		
Mediation geslaagd	A-1	A-2
Volledig	96,7	93,3
Gedeeltelijk	79,2	57,1
Nee	64,8	84,2

De belangrijkste nadelen die betrokkenen in een mediationprocedure zien liggen in het feit dat een mediation, zeker met veel partijen en agendaproblemen, tijdrovend kan zijn. Daardoor kunnen in vergelijking met een reguliere procedure additionele kosten ontstaan. Zeker als de mediation niet slaagt en de reguliere procedure alsnog doorlopen moet worden. Als belangrijkste nadelen van een reguliere procedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak worden overigens eveneens de hoge kosten genoemd. Evenals de onvoorspelbaarheid van de oplossing.

Nadelen mediation ten opzichte van de reguliere procedure

	A-1	A-2
Geen	17,2	10,5
Tijdrovend, hogere kosten	38,8	39,5
Te informeel/persoonlijk/ vrijblijvend en vrijwilligheid	17,2	13,2
Onduidelijkheid resultaat	5,2	0,0
Juridisch minder correct, ontbreken oordeel rechter/ juridische toets, ongeschikt voor bestuursrechtzaken en spoedzaken	8,6	21,1
Minder goede oplossing/ geen oplossing	7,8	2,6
Overig	5,2	13,2

Nadelen van de reguliere procedure

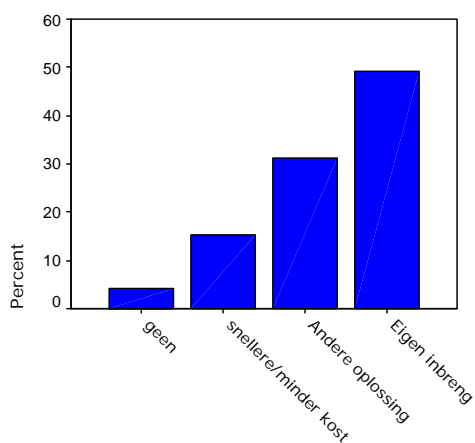
Geen	15,5
Tijdrovend, hoge kosten	31,0
Onvoorspelbaarheid uitkomst, geen oplossing	24,1
Ontbreken inhoudelijke toetsing	5,2
Onduidelijkheid procedure	8,6
Locatie	5,2
Overig	10,3

5.2 Voor- en nadelen naar onderzoeksgroepen

Onderzoeksgroep A-1 en A-2

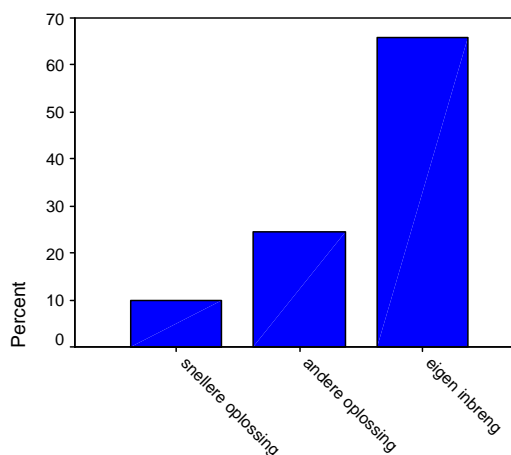
81% van de partijen en 82% van de gemachtigden vindt dat de voordelen van mediation in vergelijking met een reguliere procedure opwegen tegen de nadelen. 16% respectievelijk 13% zegt dat de voordelen niet opwegen tegen de nadelen. 3% en 5% geeft aan niet te weten of de voordelen opwegen tegen de nadelen.

Als voornaamste voordeel van mediation rapporteren de partijen die mediation hebben ingezet en de gemachtigden de 'eigen inbreng' (49% resp. 66%). Hieronder valt onder andere de eigen onderhandelingsruimte, het feit dat een mediationoplossing de eigen gedragen oplossing is, onderhandelingsbereidheid en allerlei communicatieve aspecten van mediation (directer, informeler, meer gelijkwaardig overleg). Het voordeel 'andere oplossing' is vaker genoemd door onderzoeksgroep A-1 dan door A-2 (31% resp. 24%). Met 'andere oplossing' wordt onder meer bedoeld: het achterliggende conflict wordt opgelost, minder juridisch, geen verliezers, meerdere oplossingen/tussenoplossingen zijn mogelijk.

Voordelen mediation t.o.v. procederen

Onderzoeksgroep A-1

Voordelen mediation t.o.v. procederen

Onderzoeksgroep A-2

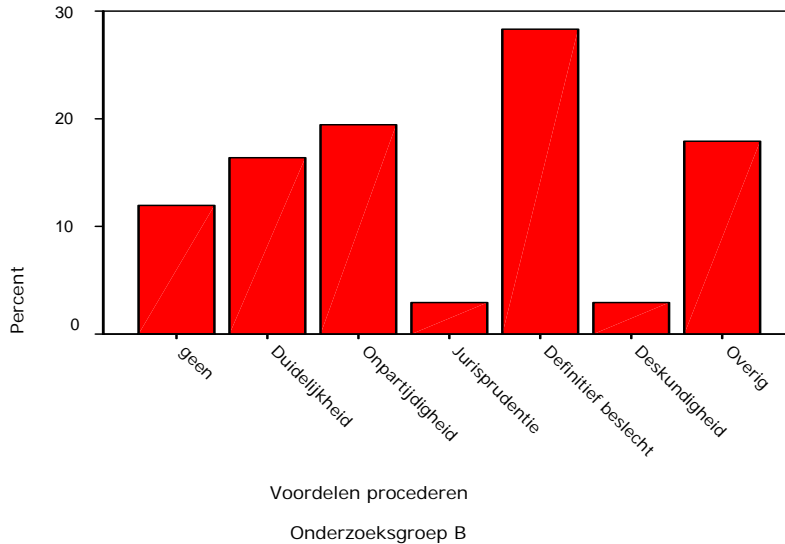
Het voornaamste nadeel dat onderzoeksgroepen A-1 en A-2 in mediation zien, is meer tijd en hogere kosten (39% resp. 40%). Gemachtigden noemen daarnaast als nadeel van mediation deze juridisch minder correct is, het in mediation ontbreekt aan een juridisch oordeel en de huns inziens ongeschiktheid van mediation voor bestuursrecht- en spoedzaken (21%). Van de partijen die mediation hebben ingezet noemt 17% mediation te informeel, persoonlijk en vrijblijvend of heeft moeite met de vrijwilligheid.

Nadelen mediation ten opzichte van de reguliere procedure

	A-1	A-2
Geen	17,2	10,5
Tijdrovend, hogere kosten	38,8	39,5
Te informeel/persoonlijk/ vrijblijvend en vrijwilligheid	17,2	13,2
Onduidelijkheid resultaat	5,2	0,0
Juridisch minder correct, ontbreken oordeel rechter/ juridische toets, ongeschikt voor bestuursrechtzaken en spoedzaken	8,6	21,1
Minder goede oplossing/ geen oplossing	7,8	2,6
Overig	5,2	13,2

Onderzoeksgroep B

30% van partijen uit onderzoeksgroep B noemt de bindende, definitieve uitspraak door de rechter/staatsraad als grootste voordeel. Daarnaast wordt de onpartijdige uitspraak door de rechter/staatsraad als voordeel van een reguliere procedure gezien (19%).

Partijen uit onderzoeksgroep B noemen als voornaamste nadeel van de reguliere procedure het feit dat procederen tijdrovend is en hoge kosten met zich meebrengt (31%). De onvoorspelbaarheid van de uitkomst of het feit dat de procedure in hun geval niet tot een oplossing leidt, wordt door 24% van de ondervraagde partijen als nadelig aan het de reguliere procedure ervaren.

Nadelen van de reguliere procedure

Geen	15,5
Tijdrovend, hoge kosten	31,0
Onvoorspelbaarheid uitkomst, geen oplossing	24,1
Ontbreken inhoudelijke toetsing	5,2
Onduidelijkheid procedure	8,6
Locatie	5,2
Overig	10,3

De belangrijkste conclusie die op basis van de gegevens uit 3.5 getrokken worden kan is dat het overgrote deel van zowel partijen als gemachtigden vindt dat mediation een waardevolle aanvulling op de gewone beroepsprocedure kan zijn. Waarschijnlijk heeft dit te maken met de positieve neveneffecten van mediation, zoals: directe communicatie en overleg met de wederpartij(en), verbetering van de relatie met de wederpartij(en) en toename in het begrip voor het standpunt van de wederpartij(en).

5.3 Voor- en nadelen van mediation (onderzoeksgroep A-1 en A-2)

De gerapporteerde voor- en nadelen van mediation en de resultaten van de vraag of de voordelen van mediation opwegen tegen de nadelen, zijn vergeleken met de verschillende subgroepen. In onderzoeksgroep A-1 scoren alle subgroepen relatief hoog op de vraag of de voordelen van mediation opwegen tegen de nadelen. De percentages liggen tussen 79% en 83%. De groep particulieren (belangengroep) is het minst positief. 67% van deze groep vindt dat de voordelen opwegen tegen de nadelen.

Voordelen mediation wegen op tegen nadelen	
	A-1
Particulier	79,3
Belangengroep	66,7
Bestuursorgaan	82,8
Bedrijfsleven	79,5
Overig	83,3

Van de genoemde voordelen van mediation wordt 'de eigen inbreng' door alle subgroepen uit onderzoeksgroep A-1 het hoogst gewaardeerd, met uitzondering van de belangengroep. Binnen deze subgroep is de verdeling nagenoeg gelijk over de voordelen 'snellere procedure/kostenbesparing', 'andere oplossing' en 'geen voordeel'. De eigen inbreng wordt door particulieren als het grootste voordeel van mediation ervaren (66%). Particulieren zien de snellere procedure en kostenbesparing niet als voornaamste voordeel van mediation (7%). Bestuursorganen zien als belangrijk voordeel van mediation de 'andere oplossing' naast 'eigen inbreng' (in beide gevallen 40%). Het bedrijfsleven waardeert het voordeel 'eigen inbreng' het meest.

	Snellere procedure, kostenbesparing	Andere oplossing	Eigen inbreng	Geen
particulier	6,9	24,1	65,5	3,4
Belangen-groep	33,3	33,3	0,0 ²	33,3
Bestuurs-orgaan	16,7	40,0	40,0	3,3
Bedrijfs-Leven	20,5	20,5	53,8	5,1
Overig	0,0	50,0	50,0	0,0

Particulieren en belangengroepen vinden – naast het feit dat een hoog percentage geen nadeel voor mediation noemt – als voornaamste nadeel dat mediation te informeel, persoonlijk en vrijblijvend is. Het nadeel 'tijdrovend' wordt door bestuursorganen en het bedrijfsleven het meest genoemd.

² Slechts 3 partijen in het project zijn een groep particulieren (belangengroep)

	Geen	Tijdrovend	Informeel, persoonlijk, vrijblijvend	Onduidelijk resultaat	Juridisch minder correct	Minder goede/geen oplossing	Overig
Particulier	33,3	12,5	29,2	4,2	12,5	4,2	4,2
Belangen-groep	50,0	0,0	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bestuurs- orgaan	5,5	52,7	14,5	5,5	7,3	9,1	5,5
Bedrijfs- Leven	24,1	41,4	10,3	6,9	6,9	6,9	3,4
Overig	20,0	20,0	0,0	0,0	20,0	20,0	20,0

In onderzoeksgroep A-1 scoort het percentage appellanten, verweerders en derde belanghebbenden nagenoeg even hoog op de vraag of de voordelen van mediation opwegen tegen de nadelen. Tussen de 80% en 82% van bovengenoemde groepen antwoordt positief op deze vraag. Uit onderzoeksgroep A-2 – gemachtigden van partijen – zijn de derden belanghebbenden het minst en verweerders het meest positief (79% resp. 100%).

Voordelen mediation wegen op tegen nadelen		
	A-1	A-2
Appellant	82,2	80,0
Verweerder	81,5	100,0
Derde belanghebbende	80,0	78,6

De eigen inbreng wordt door zowel appellanten als verweerders en derde belanghebbenden in beide onderzoeksgroepen (A-1 en A-2) als grootste voordeel van mediation gezien. Appellanten uit onderzoeksgroepen A-1 en A-2 zien de snellere procedure/kostenbesparing aanzienlijk minder als voordeel dan verweerders en derde belanghebbenden. Onder derde belanghebbenden uit onderzoeksgroep A-2 wordt opvallend laag gescoord op 'andere oplossing'. Geen enkele van de gemachtigden en zeer weinig partijen zien 'geen voordeel' in mediation.

	Snellere procedure, kostenbesparing		Andere oplossing		Eigen inbreng		Geen	
	A-1	A-2	A-1	A-2	A-1	A-2	A-1	A-2
Appellant	9,1	5,0	36,4	30,0	52,3	65,0	2,3	0,0
Verweerder	16,4	14,3	31,1	42,9	45,9	42,9	6,6	0,0
Derde belanghebbende	16,1	14,3	25,8	7,1	54,8	78,6	3,2	0,0

Appellanten uit onderzoeksgroep A-1 scoren het hoogst op 'geen' nadelen (37%) gevolgd door 'tijdrovend' en 'te informeel, persoonlijk, vrijblijvend' (beide 17%). In onderzoeksgroep A-2 scoren gemachtigden van appellanten het hoogst op 'tijdrovend' (50%). Gemachtigden van verweerders uit groep A-2 scoren het hoogst op het nadeel 'informeel, persoonlijk, vrijblijvend' (33%). Het hoogste percentage verweerders uit A-1 wordt gevonden bij het nadeel 'tijdrovend' (50%). Zowel bij partijen als gemachtigden die mediation hebben ingezet wordt door derden

belanghebbenden 'tijdrovend' het meest frequent als nadeel gerapporteerd (44% resp. 36%). In onderzoeksgroep A-2 treft men bij mediation is 'juridisch minder correct/ongeschikt' een relatief hoog percentage derde belanghebbenden aan (29%).

	Geen		Tijdrovend		Informeel, persoonlijk, vrijblijvend		Onduidelijk resultaat		Juridisch minder correct/ongeschikt		Minder goede/geren oplossing		Overig	
	A-1	A-2	A-1	A-2	A-1	A-2	A-1	A-2	A-1	A-2	A-1	A-2	A-1	A-2
Appellant	37,1	5,6	17,1	50,0	17,1	16,7	5,7	0,0	11,4	16,7	5,7	0,0	5,7	11,1
Verweerder	8,9	16,7	50,0	16,7	17,9	33,3	3,6	0,0	7,1	16,7	8,9	0,0	3,6	16,7
Derde belanghebbende	4,3	14,3	43,5	35,7	17,4	0,0	8,7	0,0	8,7	28,5	8,7	7,1	8,7	14,3

5.4 Voor- en nadelen van de reguliere procedure (onderzoeksgroep B)

Particulieren zien als het grootste voordeel van de reguliere procedure de duidelijkheid ervan (31%). Door bestuursorganen en het bedrijfsleven wordt de 'bindende, definitieve uitspraak' als het grootste voordeel beschouwd (35% resp. 46%). Belangengroepen scoren het hoogst op de reguliere procedure heeft 'geen voordelen' (40%). Het ontstaan van jurisprudentie lijkt nauwelijks als voordeel van de reguliere procedure gezien te worden evenals de deskundigheid van de rechter/staatsraad, met uitzondering van particulieren. Daarvan ziet 15% de deskundigheid van de rechter/staatsraad als voordeel van de gewonen beroepsprocedure.

	Geen	Duidelijkheid	Onpartijdigheid	Onstaan jurisprudentie	Bindende, definitieve uitspraak	Deskundigheid rechter/staatsraad	Overig
particulier	7,7	30,8	7,7	0,0	7,7	15,4	30,8
Belangengroep	40,0	0,0	20,0	0,0	0,0	0,0	40,0
Bestuursorgaan	6,9	17,2	24,1	6,9	34,5	0,0	10,3
Bedrijfsleven	15,4	7,7	15,4	0,0	46,2	0,0	15,4
Overig	14,3	14,3	28,6	0,0	28,6	0,0	14,3

Van de partijen die een reguliere procedure hebben gevolgd, ervaren zowel appellanten als verweerders de bindende, definitieve uitspraak als groot voordeel. (24% resp. 37%). Derden belanghebbenden scoren hoog op de reguliere procedure heeft 'geen voordelen' (30%).

	Geen	Duidelijkheid	Onpartijdigheid	Onstaan jurisprudentie	Bindende, definitieve uitspraak	Deskundigheid rechter/staatsraad	Overig
Appellant	13,8	13,8	10,3	0,0	24,1	6,9	31,0
Verweerder	3,7	18,5	29,6	7,4	37,0	0,0	3,7
Derde belanghebbende	30,0	20,0	20,0	0,0	20,0	0,0	10,0

Zowel bestuursorganen als het bedrijfsleven scoren relatief hoog op het nadeel 'tijdrovend/hoge kosten' (38% resp. 42%). 40% van de derden belanghebbenden ervaart de 'onvoorspelbare uitkomst/geen oplossing' als belangrijkste nadeel van de reguliere procedure. De verdeling bij particulieren is versnipperd over de onderscheiden nadelen. In deze groep wordt bij geen enkel nadeel een uitschieter naar boven of beneden aangetroffen.

	Geen	Tijdrovend , hoge kosten	Onvoorspelbare uitkomst/ geen oplossing	Ontbreken inhoudelijke toetsing	Locatie	Onduidelijke procedure	Overig
Particulier	20,0	20,0	10,0	10,0	10,0	10,0	20,0
Belangen-groep	20,0	20,0	40,0	0,0	0,0	20,0	0,0
Bestuurs- orgaan	16,7	37,5	25,0	4,2	8,3	4,2	4,2
Bedrijfs- Leven	16,7	41,7	16,7	8,3	0,0	16,7	0,0
Overig	0,0	14,3	42,9	0,0	0,0	0,0	42,9

Door zowel appellanten, verweerders als derden belanghebbenden wordt 'tijdrovend/hoge kosten' het meest frequent als nadeel van de reguliere procedure genoemd, gevolgd door 'onvoorspelbare uitkomst/geen oplossing'.

	Geen	Tijdrovend , hoge kosten	Onvoorspelbare uitkomst/ geen oplossing	Ontbreken inhoudelijke toetsing	Locatie	Onduidelijke procedure	Overig
Appellant	11,5	26,9	23,1	7,7	3,8	15,4	11,5
Verweerder	17,4	30,4	26,1	4,3	8,7	4,3	8,7
Derde belanghebbende	25,0	37,5	25,0	0,0	0,0	0,0	12,5

5.5 Voor- en nadelen en slagingspercentage

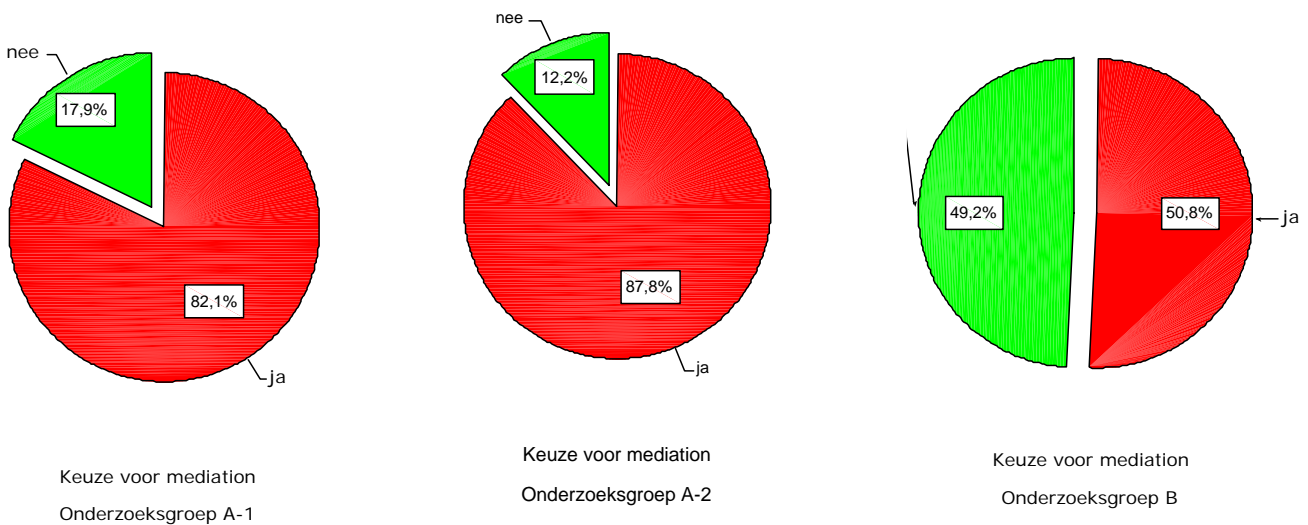
De vraag of de voordelen van mediation opwegen tegen de nadelen is vergeleken met het slagingspercentage. In zowel onderzoeksgroep A-1 als in A-2 is – zoals te verwachten valt – het percentage dat de voordelen vindt opwegen tegen de nadelen het hoogst in die zaken waarin mediation tot een volledige oplossing heeft geleid (97% resp 93%). Dit percentage is voor partijen die mediation hebben ingezet (A-1) het laagst in die gevallen waarin de mediation niet tot een oplossing heeft geleid (65%). Echter in onderzoeksgroep A-2 is het percentage het laagst in die zaken waarin mediation gedeeltelijk tot een oplossing heeft geleid.

Voordelen mediation wegen op tegen nadelen		
Mediation geslaagd	A-1	A-2
Volledig	96,7	93,3
Gedeeltelijk	79,2	57,1
Nee	64,8	84,2

Om te kijken of er sprake is van een statistisch verband is een samenhanganalyse uitgevoerd. In onderzoeksgroep A-1 blijkt het verband significant te zijn (matige samenhang ($r=.339$)). Er blijkt bij partijen dus een verband te zijn tussen het (gedeeltelijk) slagen van de mediation en het antwoord op de vraag of de voordelen van mediation opwegen tegen de nadelen. In onderzoeksgroep A-2, gemachtigden, is dit verband niet gevonden.

6 Herhalingspercentage: een volgende keer weer voor mediation kiezen?

6.1 Algemeen en samenvatting

De meerderheid van zowel de gemachtigden als partijen die een mediationprocedure doorlopen hebben is blij met de keuze voor mediation en geeft aan dat ze een volgende keer wederom voor mediation kiezen. (82% van de mediationpartijen en 88% van de gemachtigden). Dat de gemachtigden positiever zijn dan de partijen heeft waarschijnlijk te maken met het repeat-player effect: meer gemachtigden (27%) geven aan al eerder mediation te hebben ingezet dan partijen (11%). Bovendien kunnen zij de uitkomst en het verloop van een mediation beter vergelijken met andere procedures.

Uiteraard zijn de gemachtigden en partijen in een mediation die geheel of gedeeltelijk tot een oplossing hebben geleid het meest positief. Desalniettemin geeft een ruime meerderheid van de betrokkenen in een niet geslaagde mediation aan in de toekomst toch weer voor mediation te zullen kiezen.

Mediation/reguliere procedure geslaagd	A-1	A-2
Volledig	96,6	93,3
Gedeeltelijk	81,5	62,5
Nee	61,5	89,5

6.2 Herhalingspercentage naar onderzoeksgroepen

Onderzoeksgroep A-1

Op de vraag of partijen in een soortgelijk conflict wederom voor mediation zouden kiezen, antwoordt 81% positief. 18% van de ondervraagden zegt niet voor mediation te kiezen en 1% weet het niet.

Onderzoeksgroep A-2

Op de vraag of gemachtigden in een soortgelijk conflict hun cliënt mediation zouden aanraden, antwoordt 85% positief. 13% van de ondervraagden zegt mediation niet te zullen aanraden in een soortgelijk conflict. 2% weet het niet.

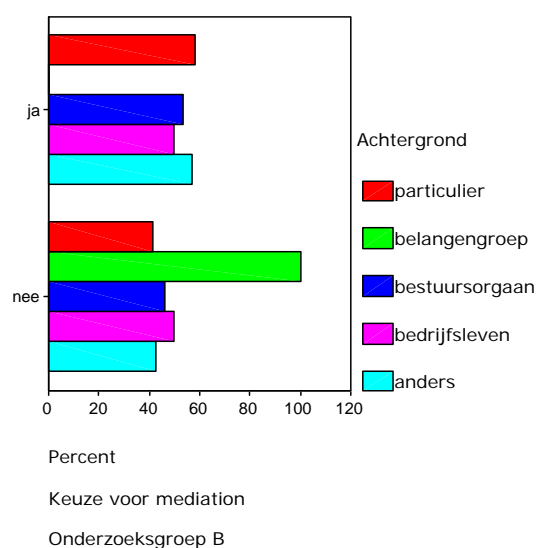
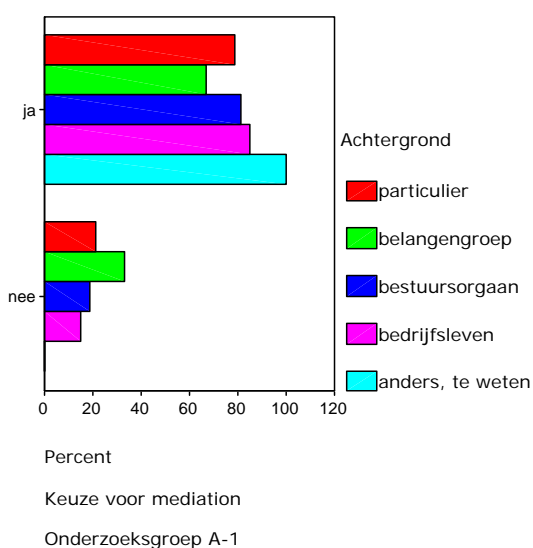
Onderzoeksgroep B

Op de vraag aan partijen die een reguliere procedure hebben doorlopen of ze in een soortgelijk conflict voor mediation zouden kiezen als deze mogelijkheid zich zou voordoen, antwoordt 50% positief. 48% van de ondervraagden zegt niet voor mediation te kiezen in een soortgelijk conflict. 2% weet dit niet.

Zowel de gemachtigden als partijen die mediation hebben ingezet zijn het meest positief en partijen die een reguliere procedure hebben doorlopen het minst. De gemachtigden zijn positiever dan de partijen. Waarschijnlijk heeft dit te maken met het repeat-player effect: meer gemachtigden (27%) geven aan al eerder mediation te hebben ingezet dan partijen (11%).

6.3 Herhalingspercentage en achtergrond

De vraag of partijen die ofwel mediation hebben ingezet ofwel een reguliere procedure hebben gevolgd in een soortgelijk conflict (wederom) voor mediation zouden kiezen, is uitgesplitst naar deelgroep. In onderzoeksgroep B wordt in alle onderscheiden doelgroepen ongeveer gelijk gescoord (50% - 57%), met uitzondering van de subgroep belangengroep. In deze groep zegt niemand in een soortgelijk conflict voor mediation te zullen kiezen. In de groep die mediation heeft ingezet, scoort de belangengroep het laagst op de vraag of men wederom voor mediation zou kiezen in een soortgelijk conflict (67%). Het hoogste herhalingspercentage in onderzoeksgroep A-1 wordt gerapporteerd door het bedrijfsleven.

In onderzoeksgroep B treft men onder 'derden belanghebbenden' het hoogste percentage aan van de partijen die in een soortgelijk conflict voor mediation zouden kiezen (71%). Onder appellanten is dit percentage het laagst (42%). Bij gemachtigden die mediation hebben ingezet, liggen de scores van appellanten, verweerders en derden belanghebbenden dicht bij elkaar (85%, 86% resp. 87%). In onderzoeksgroep A-1 liggen de percentages tussen 79% en 85%.

Wederom voor mediation kiezen/mediation overwogen in een soortgelijk conflict			
	A-1	A-2	B
Appellant	84,8	85,0	42,3
Verweerder	78,5	85,7	53,8
Derde belanghebbende	82,8	86,7	71,4

6.4 Herhalingspercentage en slagingspercentage

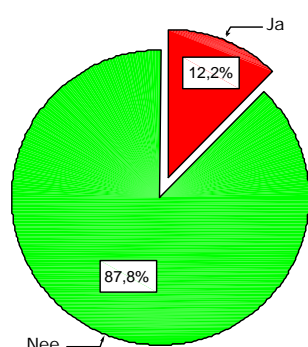
In de onderzoeksgroepen A-1, A-2 en B zijn de antwoorden of in een soortgelijk conflict (wederom) voor mediation zou worden gekozen afgezet tegen het slagingspercentage. Zoals te verwachten, is het percentage in onderzoeksgroep B (partijen die een gewone beroepsprocedure hebben gevolgd) het hoogst in die zaken waarin de reguliere procedure niet tot een oplossing heeft geleid (68%). In onderzoeksgroep B is het percentage het laagst bij partijen waarin de reguliere procedure gedeeltelijk tot een oplossing heeft geleid (31%). In onderzoeksgroep A-1 en A-2 wordt het hoogste percentage gevonden in die zaken waarin de mediation geslaagd is (97% resp. 93%). De laagste score bij partijen die mediation hebben ingezet, treft men aan in die zaken waarin de mediation niet tot een oplossing heeft geleid (62%). Bij onderzoeksgroep A-2 wordt het laagste percentage gerapporteerd in die gevallen waarin mediation gedeeltelijk tot een oplossing heeft geleid.

Wederom voor mediation kiezen/mediation overwogen in een soortgelijk conflict			
Mediation/reguliere procedure geslaagd	A-1	A-2	B
Volledig	96,6	93,3	45,0
Gedeeltelijk	81,5	62,5	31,6
Nee	61,5	89,5	68,4

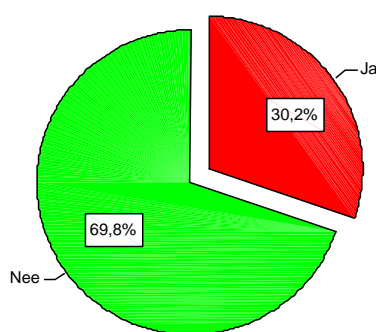
Om te kijken of er statistisch gezien een verband bestaat tussen het slagingspercentage en herhalingspercentage is een samenhanganalyse uitgevoerd. Alleen voor onderzoeksgroep A-1 is een (matig) verband gevonden ($r = .375$). Voor gemachtigden van partijen die mediation hebben ingezet en voor partijen die een reguliere procedure gevolgd hebben, is geen verband gevonden tussen het al dan niet slagen van de mediation/reguliere procedure en de vraag of men in een soortgelijk conflict voor mediation zou kiezen.

7. Overige feiten en achtergronden

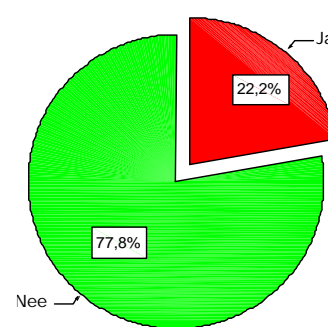
7.1. Ervaring met mediation en procedure

Ervaring met mediation
Onderzoeksgroep A-1

Ervaring met mediation
Onderzoeksgroep A-2

Ervaring met mediation
Onderzoeksgroep B

Van de onderzochte groepen hebben de gemachtigden van partijen die mediation hebben ingezet daarmee de meeste ervaring. 30% van de gemachtigden geeft aan mediation al eens te hebben ingezet. Onder de partijen die mediation hebben ingezet, bevinden zich relatief veel partijen voor wie dit de eerste ervaring is met mediation (88%). In 3.3 is bekeken of het hebben van ervaring van invloed is op tevredenheid over het verloop en het resultaat ervan.

Zowel in de groep die mediation heeft ingezet als in de groep van wie het beroep op de gewone wijze is behandeld, bevindt zich een hoog percentage partijen dat al eens bij de Afdeling bestuursrechtspraak heeft geprocedeerd. Het aantal zogenaamde *repeat players* onder de gemonitorde B zaken is aanzienlijk (75%). Van de partijen die mediation hebben ingezet, geeft 60% aan in het verleden al eens bij de Afdeling bestuursrechtspraak te hebben geprocedeerd. In 3.3 wordt bekeken of dit van invloed is op de tevredenheid. *Repeat players* kunnen een uitkomst in een specifiek geval beter vergelijken met soortgelijke gevallen.

Wanneer ervaring met mediation of de reguliere procedure in verband wordt gebracht met de verschillende partijen in de A-1 en B groep, blijken de bestuursorganen in beide groepen de meeste ervaring met mediation (44% resp. 44%) en met de reguliere procedure (61% en 54%) te hebben. Het minst ervaren met mediation en de reguliere procedure is de belangengroep. Dit geldt voor zowel onderzoeksgroep A-1 als voor onderzoeksgroep B.

	Ervaring met mediation		Ervaring met reguliere procedure	
	A-1	B	A-1	B
Particulier	22,2	18,8	17,0	15,5
Belangengroep	5,6	6,3	1,1	5,2
Bestuursorgaan	44,4	43,8	61,4	53,5
Bedrijfsleven	22,2	18,8	18,2	13,8
Overig	5,6	12,5	2,3	12,1

7.2 Informatie over het project

Onderzoeksgroep A-1 en A-2

Partijen en gemachtigden van partijen die mediation hebben ingezet, zijn in de meeste gevallen (70% resp. 72%) via een schriftelijke uitnodiging na het indienen van het beroepsschrift op de hoogte gesteld van het project. In het Project was dit de gangbare manier om mediation te initiëren. In 13% resp. 16% zijn partijen en gemachtigden op de zitting door staatsraden op het Project Mediation geweest.

In 45% van de mediationzaken trad een gemachtigde op. Gemachtigden geven aan dat in 77% van de gevallen de cliënt zelf de beslissing tot deelname aan het project heeft genomen. In 16% van de zaken is deze beslissing op initiatief van de gemachtigde genomen en in 7% na gezamenlijk overleg.

	A-1	A-2
schriftelijke uitnodiging na indienen beroepsschrift	69,6	72,1
schriftelijke uitnodiging na ontvangst Stab advies	4,1	2,3
rechter/staatsraad	12,8	16,3
Advocaat	4,7	0,0
Brochure	4,1	4,7
Internet	,7	0,0
Overig	4,1	4,7

Onderzoeksgroep B

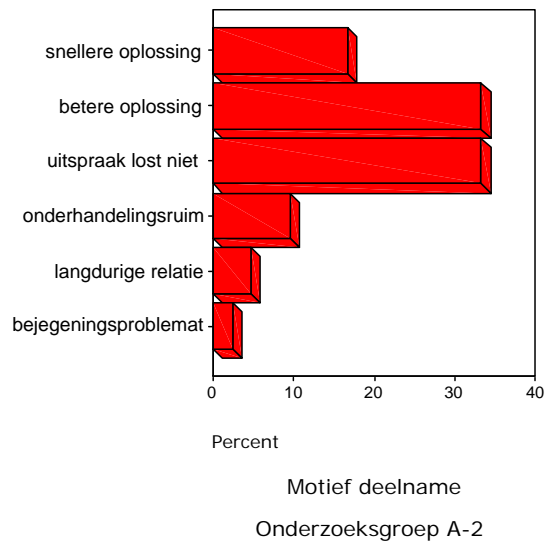
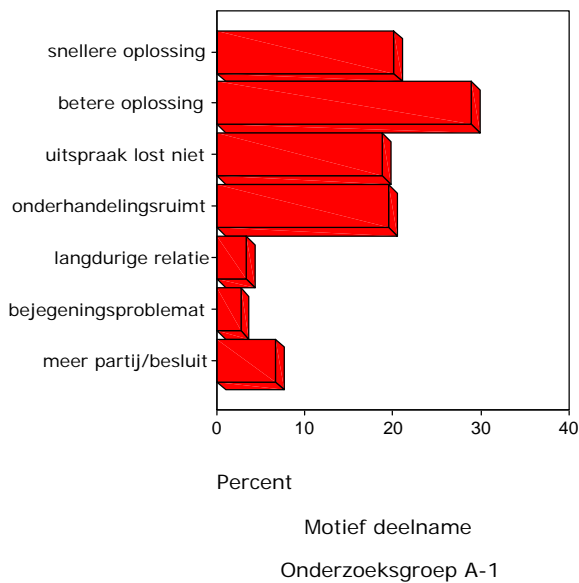
Aan partijen van wie het beroep tijdens het Project op de gewone wijze is behandeld bij de Afdeling bestuursrechtspraak, is gevraagd of men op de hoogte was van het Project Mediation. 58% geeft aan kennis te hebben genomen van het Project Mediation. 30% geeft aan via een brochure kennis te hebben genomen van het project. 17% heeft via internet informatie over het project verkregen. Via een staatsraad tijdens de zitting is eveneens 17% op de hoogte gesteld; 36% heeft via een andere weg informatie over het project gekregen, te weten: collega, vakliteratuur, krant, juridisch loket, gemeente, andere zaak.

7.3 Belangrijkste motief voor deelname aan mediation

Onderzoeksgroep A-1 en A-2

Zowel partijen als gemachtigden noemen als voornaamste motief voor deelname aan het project dat ze verwachten door mediation een betere oplossing van hun geschil te krijgen, dan door een uitspraak van de rechter. Gemachtigden scoren opvallend hoger op het motief 'uitspraak rechter of beantwoording juridische vraag lost het achterliggende conflict niet op'. Waarschijnlijk heeft dit te maken met het feit dat gemachtigden meer ervaring met mediation hebben en *repeat players* zijn voor wat betreft procederen. Hierdoor kunnen gemachtigden beter inschatten wanneer welke procedure geschikt is. Bovendien kunnen zij een betere vergelijking maken tussen mediation en de reguliere procedure.

Partijen scoren hoger dan gemachtigden op 'onderhandelingsbereidheid, onderhandelingsruimte en de oplossing in eigen hand houden'. Wellicht hebben gemachtigden minder zicht op de mate waarin hun cliënt bereid is en ruimte heeft om te onderhandelen. Vertrouwelijkheid en het behoud van een langdurige relatie lijkt als motief voor deelname aan mediation nagenoeg geen rol te spelen.

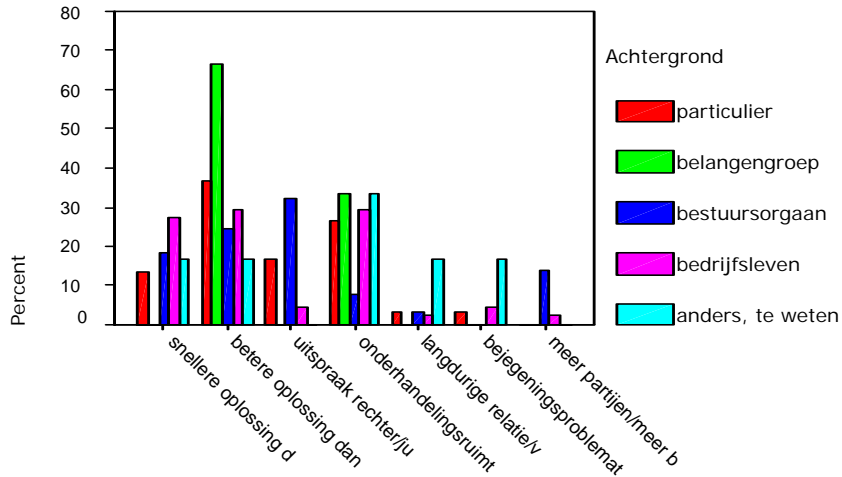
7.4. Motief voor deelname aan het Project Mediation en achtergrond

Onderzoeksgroep A-1

Onderverdeeld naar subgroepen vormen 'een betere oplossing' zowel voor particulieren als voor de belangengroep de voornaamste reden tot deelname aan mediation (37% resp. 67%).

Het motief 'uitspraak rechter/beantwoording juridische vraag lost het achterliggende conflict niet op' is de voornaamste reden voor bestuursorganen om mediation in te zetten (32%). Waarschijnlijk komt dit doordat bestuursorganen relatief meer ervaring hebben met mediation en de reguliere procedure. Bovendien kunnen zij beter een vergelijking maken tussen mediation en de reguliere procedure en beter inschatten welke procedure voor welk conflict meer geschikt is.

Binnen het bedrijfsleven is de score nagenoeg gelijk verdeeld over de motieven 'sneller oplossing/ betere oplossing/ onderhandelingsruimte/ onderhandelingsbereid en oplossing in eigen hand willen houden' (resp. 27%, 30% en 30%).

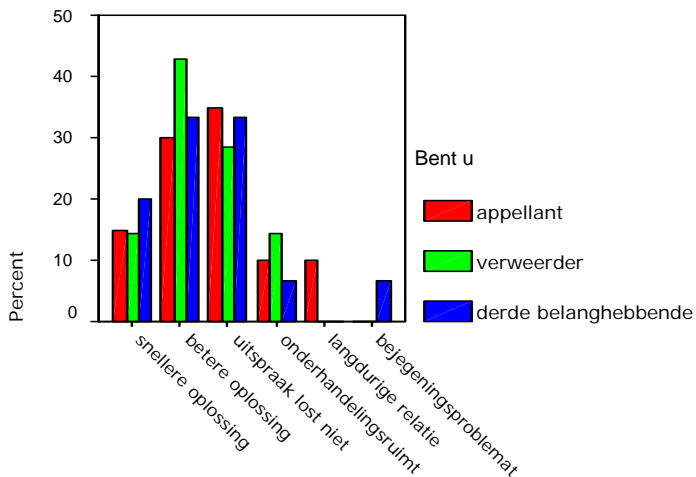

Motief deelname en achtergrond

Onderzoeksgroep A-1

Onderzoeksgroep A-2

Aan gemachtigden die partijen tijdens de mediation hebben bijgestaan, is eveneens gevraagd naar het belangrijkste motief voor deelname. Voor gemachtigden van appellanten is het voornaamste motief 'uitspraak rechter/beantwoording juridische vraag lost het achterliggende conflict niet op'. Onder de appellanten zelf ligt dit percentage op 6%; het belangrijkste motief voor hen is dat zij een betere oplossing verwachten (45%).

Motief deelname en achtergrond

Onderzoeksgroep A-2

Gemachtigden van verweerders noemen als belangrijkste motief voor deelname 'betere oplossing' (43%). Bij de verweerders zelf ligt dit percentage op 22%. Zij noemen als belangrijkste reden 'uitspraak rechter/beantwoording juridische vraag lost het achterliggende conflict niet op' (29%).

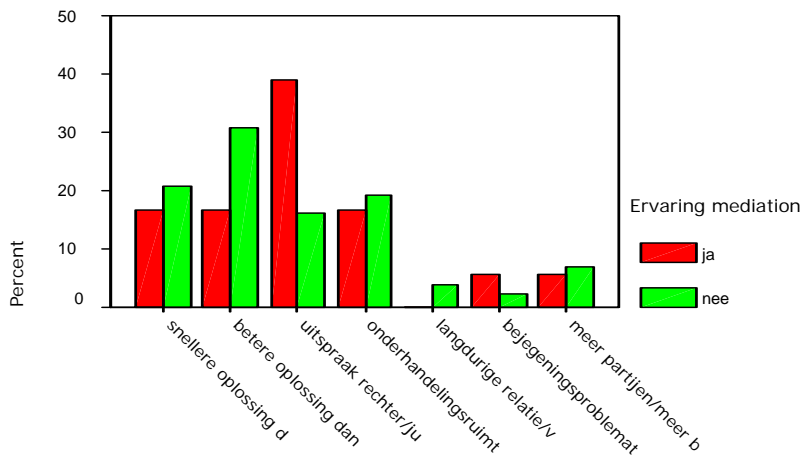
Gemachtigden van derden belanghebbenden noemen 'betere oplossing en uitspraak rechter/beantwoording juridische vraag lost het achterliggende conflict niet op' als belangrijkste motieven (33% in beide motieven). Derde belanghebbenden zelf scoren het hoogst op 'beter oplossing en onderhandelingsruimte, onderhandelingsbereid en oplossing in eigen hand houden (in beide gevallen 23%)

7.5 Motief voor deelname aan het Project Mediation en ervaring met mediation

Onderzoeksgroep A-1

Onder de partijen die mediation hebben ingezet, bevinden zich relatief veel die door het project voor het eerst met mediation in aanraking zijn gekomen (88%). Van de partijen die mediation hebben ingezet, geeft 60% aan in het verleden al eens bij de Afdeling bestuursrechtspraak te hebben geprocedeerd. 30% van de gemachtigden geeft aan mediation al eens te hebben ingezet. Aangenomen mag worden dat de eerdere ervaring met mediation (en de reguliere procedure) van invloed is op het motief voor deelname.

Partijen die ervaring hebben met mediation geven als belangrijkste motief voor deelname 'uitspraak rechter/beantwoording juridische vraag lost het achterliggende conflict niet op' (39%). Partijen die voor het eerst met mediation in aanraking zijn gekomen, verwachten door deelname een betere oplossing (31%).

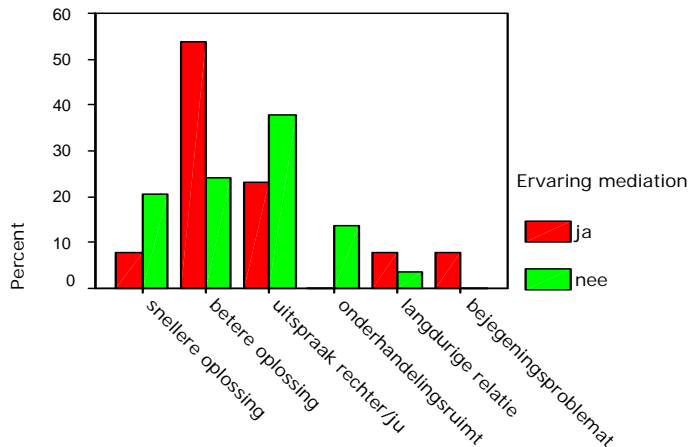
Motief deelname en ervaring mediaiton

Onderzoeksgroep A-1

Onderzoeksgroep A-2

Onder de gemachtigden die ervaring met mediation hebben, is 'betere oplossing' de belangrijkste reden om aan het Project Mediation deel te nemen (54%).

Gemachtigden die mediation nooit eerder hebben ingezet, noemen als belangrijkste motief voor deelname: 'uitspraak rechter/beantwoording juridische vraag lost het achterliggende conflict niet op' (38%).

Motief deelname en ervaring mediation

Onderzoeksgroep A-2

7.6. Doorlooptijd

Tussen het indienen van het beroepschrift en het einde van de mediation verloopt volgens partijen gemiddeld 33 weken. Tussen de aanvang van de mediation en het einde van de mediation verloopt gemiddeld 13 weken. Tussen het indienen van het beroepschrift en de uitspraak verloopt gemiddeld 35 weken.

Deze doorlooptijden zijn berekend op basis van gegevens van partijen. Bij de doorlooptijd van mediation is geen onderscheid gemaakt tussen beëindiging vanwege een geslaagde dan wel vanwege mislukte mediation.

In de interne gegevens van de Afdeling bestuursrechtspraak wordt dit onderscheid tussen mislukte en gelukte mediations wel gemaakt. Bovendien heeft de Afdeling bestuursrechtspraak de tijdsduur op twee momenten geregistreerd. Tussen de uitnodiging van de Afdeling en de eerste mediationbijeenkomst verloopt in de geslaagde mediations gemiddeld 2,5 maanden (76 dagen). Tussen de uitnodiging en de (gedeeltelijke) intrekking van het beroep verloopt gemiddeld 6,5 maanden gezeten (193 dagen).

De doorlooptijd in de mislukte mediations, vanaf de uitnodiging tot de eerste bijeenkomst, ligt op gemiddeld 2,5 maand (72 dagen). Tussen de uitnodiging en het beëindigen van de mediation verloopt gemiddeld 6 maanden (188 dagen).

De bij het Project Mediation betrokken mediators hebben van elke mediationzaak een logboek bijgehouden. Op basis hiervan blijkt dat er gemiddelde 3 bijeenkomsten per mediation zijn gehouden. Het gemiddeld aantal contacturen per mediation ligt op 8 uren per zaak.

In het Project Mediation is veel tijd verlopen bij het initiëren van de mediation (circa 2,5 maand) doordat onder andere veel aandacht is besteed aan de voordracht en keuze van de mediator. Daarnaast heeft het plannen van bijeenkomsten veel tijd gekost. Bij een structurele plaats voor mediation bij de Afdeling bestuursrechtspraak kan op deze aspecten tijdwinst worden boekt.

Vragenlijst A-1

Partijen na afloop mediation

Zaaknummer:

U heeft deelgenomen aan het Project Mediation bij de Afdeling.

Zoals u weet evalueert de Afdeling het verloop van en tevredenheid met geschilafdoening door mediation. Uw bevindingen met de praktijkproef zijn van groot belang om te kunnen bepalen of mediation een structurele plaats in zou moeten nemen bij de procedures van de Afdeling.

Wij verzoeken u dit vragenformulier volledig in te vullen en via de mediator te retourneren.

De door u verstrekte gegevens in de vragenlijsten worden vertrouwelijk behandeld en hebben geen enkele invloed op lopende of eventuele navolgende procedures bij de Afdeling.

De Afdeling heeft de Stichting ACB mediation verzocht om het onderzoek uit te voeren. De koppeling met uw zaaknummer is uitsluitend bedoeld om gegevens als bijvoorbeeld doorlooptijden in het voortraject bij de Afdeling en het aantal betrokken partijen te kunnen verifiëren. Uw naam en bijzonderheden van een individuele zaak zullen niet te herleiden zijn uit de onderzoeksresultaten. **De gegevens worden volledig anoniem verwerkt door de Stichting ACB Mediation te Den Haag.**

Hartelijk dank voor uw medewerking.

1. Achtergrond

Particulier

Belangengroep

Bestuursorgaan:

Gemeente

Provincie

Centrale overheid

Anders, te weten.....

Bedrijfsleven:

Midden- en kleinbedrijf

Groot bedrijf

Multinational

Anders, te weten.....

2. Bent u

Appellant

Verweerder

Derde belanghebbende

3. Heeft u in het verleden al eens

a. bij de Afdeling geprocedeerd?

Ja

Nee

b. bij de Afdeling of anderszins aan mediation meegedaan?

Ja

Nee

4. Op welke manier bent u op de hoogte geraakt van het Project Mediation van Kamer 2 van de Afdeling bestuursrechtspraak

Via schriftelijke uitnodiging van de Mediation-secretaris van het Project Mediation van Kamer 2, na indienen beroepsschrift

Via schriftelijke uitnodiging van de Mediation-secretaris van het Project Mediation van Kamer 2, na ontvangst StAB advies

Via rechter/staatsraad op de zitting

Via advocaat

Via brochure

Via internet

Anders, te weten....

5. Wat is voor u het belangrijkste motief geweest om te kiezen voor deelname aan het Project Mediation? (maximaal 3 antwoorden aankruisen in volgorde 1 t/m 3, waarbij 1 het belangrijkste motief voor u is)

U verwachtte een snellere oplossing dan door een uitspraak van de rechter

U verwachtte een betere oplossing dan door een uitspraak van de rechter

U verwachtte dat een uitspraak van de rechter het achterliggende conflict niet (geheel) zou oplossen

U verwachtte dat het geschil niet opgelost zou worden door beantwoording van de juridische vraag

U had onderhandelingsruimte

U was bereid te onderhandelen

U wilde de oplossing in eigen hand houden

Er was sprake van een langdurige relatie

Er was sprake van bejegeningproblematiek

Er was sprake van slechte communicatie

Er waren meer partijen betrokken bij het conflict dan de partijen bij de procedure bij de Afdeling

Meerdere besluiten/conflicten speelden tegelijkertijd een rol

Vertrouwelijkheid was van belang

Positieve ervaring met eerdere mediation

Anders, te weten....

6. Heeft mediation tot een oplossing geleid?

Ja, tot een volledige oplossing

Gedeeltelijke oplossing

Nee, geen oplossing

7. Is de mediation in uw ogen geslaagd

Ja, omdat

.....
.....
.....

Gedeeltelijk, omdat

.....
.....
.....

Nee, omdat

.....
.....
.....

8. Hoe tevreden bent u over de mediation?

Verloop procedure:

helemaal niet tevreden 1 2 3 4 5 zeer tevreden

De oplossing:

helemaal niet tevreden 1 2 3 4 5 zeer tevreden

Informatie / begeleiding door de Raad van State

helemaal niet tevreden 1 2 3 4 5 zeer tevreden

9. Hoe beoordeelt u de mediator:

Naam mediator:

Inhoudelijke deskundigheid

slecht 1 2 3 4 5 uitstekend

Daadkracht

slecht 1 2 3 4 5 uitstekend

Onpartijdigheid

slecht 1 2 3 4 5 uitstekend

Zorgvuldigheid

slecht 1 2 3 4 5 uitstekend

Betrokkenheid

slecht 1 2 3 4 5 uitstekend

10.

a. Welk beeld had u van mediation voor deelname aan het Project Mediation?

.....
.....
.....

b. Is dit beeld na deelname aan het Project Mediation gewijzigd?

Ja, omdat....

.....
.....
.....

Nee, omdat....

.....
.....
.....

11. Heeft mediation ertoe geleid dat:

a. Het conflict is geheel opgelost	Ja / nee
b. Uw relatie met de wederpartij verbeterd is?	Ja / nee
c. U zicht heeft gekregen op het eigen aandeel in het conflict?	Ja / nee
d. U inzicht heeft gekregen in het ontstaan/voortduren van het conflict?	Ja / nee
e. U begrip heeft gekregen voor de visie van de andere partij(en)?	Ja / nee

12. Welke voordelen heeft mediation naar uw mening in vergelijking met een procedure bij de Afdeling?

.....
.....
.....

13. Welke nadelen heeft mediation naar uw mening in vergelijking met een procedure bij de Afdeling?

.....
.....
.....

14. . Wegen de voordelen van mediation voor u tegen de nadelen op?

Ja

Nee

.....
.....
.....

15. Hoeveel tijd heeft er gezeten tussen:

a. het indienen van het beroepschrift en het einde van de mediation?

.....
.....

b. de aanvang van de mediation en het einde van de mediation?

.....
.....

16. Heeft u zich tijdens de mediation laten bijstaan door een gemachtigde?

Ja

Nee

17. Welk (financieel) belang was er met het geschil gemoeid

Indicatie financieel belang: €

Ander belang, te weten

.....
.....

**18. Hoeveel heeft deelname aan het Project Mediation u tot nu toe in totaal gekost?
(inclusief kosten voor – juridische – bijstand) €**

19. Zou u in een gelijksoortig conflict opnieuw voor mediation kiezen

Ja, omdat....

.....
.....
.....

Nee, omdat....

.....
.....

**20. Heeft u nog opmerkingen, suggesties of zijn er relevante zaken die in deze
vragenlijst niet aan de orde zijn gekomen?**

.....
.....
.....

Zaaknummer:

Uw cliënt heeft deelgenomen aan het Project Mediation bij de Afdeling.

Zoals u weet evalueert de Afdeling het verloop van en de tevredenheid met geschilafdoening door mediation. Uw bevindingen met de praktijkproef zijn van groot belang om te kunnen bepalen of mediation een structurele plaats in zou moeten nemen bij de procedures van de Afdeling.

Wij verzoeken u dit vragenformulier volledig in te vullen en via de mediator te retourneren.

De door u verstrekte gegevens in de vragenlijsten worden vertrouwelijk behandeld en hebben geen enkele invloed op lopende of eventuele navolgende procedures bij de Afdeling. De Afdeling heeft de Stichting ACB mediation verzocht om het onderzoek door te voeren. De koppeling met uw zaaknummer is uitsluitend bedoeld om gegevens als bijvoorbeeld doorlooptijden in het voortraject bij de Afdeling en het aantal betrokken partijen te kunnen verifiëren. Uw naam en bijzonderheden van een individuele zaak zullen niet te herleiden zijn uit de onderzoeksresultaten. **De gegevens worden volledig anoniem verwerkt door de Stichting ACB Mediation te Den Haag.**

Hartelijk dank voor uw medewerking.

1. Achtergrond cliënt

Appellant

Verweerder

Derde belanghebbende

2. Heeft u in het verleden al eens bij de Afdeling of anderszins mediation ingezet?

Ja

Nee

3. Op welke manier bent u op de hoogte geraakt van het Project Mediation van Kamer 2 van de Afdeling bestuursrechtspraak

Via schriftelijke uitnodiging van de Mediation-secretaris van het Project Mediation van Kamer 2, na indienen beroepsschrift

Via schriftelijke uitnodiging van de Mediation-secretaris van het Project Mediation van Kamer 2, na ontvangst StAB advies

Via rechter/staatsraad op de zitting

Via brochure

Via internet

Anders, te weten....

4. Wie heeft uiteindelijk de beslissing tot deelname aan het Project Mediation genomen?

Uw cliënt

Eigen initiatief

5. Heeft mediation tot een oplossing geleid?

Ja, tot een volledige oplossing

Gedeeltelijke oplossing

Nee, geen oplossing

6. Is de mediation in uw ogen geslaagd

Ja, omdat

.....
.....
.....

Gedeeltelijk, omdat

.....
.....
.....

Nee, omdat

.....
.....
.....

7. Hoe tevreden bent u over de mediation?

Verloop procedure:

helemaal niet tevreden 1 2 3 4 5 zeer tevreden

De oplossing:

helemaal niet tevreden 1 2 3 4 5 zeer tevreden

Informatie / begeleiding door de Raad van State

helemaal niet tevreden 1 2 3 4 5 zeer tevreden

8. Hoe beoordeelt u de mediator:

Naam mediator:

Inhoudelijke deskundigheid

slecht 1 2 3 4 5 uitstekend

Daadkracht

slecht 1 2 3 4 5 uitstekend

Onpartijdigheid

slecht 1 2 3 4 5 uitstekend

Zorgvuldigheid

slecht 1 2 3 4 5 uitstekend

Betrokkenheid

slecht 1 2 3 4 5 uitstekend

9. Heeft mediation ertoe geleid dat:

- a. Het conflict is opgelost Ja / nee
- b. De relatie tussen uw cliënt en de wederpartij verbeterd is? Ja / nee
- c. Uw cliënt zicht heeft gekregen op het eigen aandeel in het conflict? Ja / nee
- d. Uw cliënt inzicht heeft gekregen in het ontstaan/voortduren van het conflict? Ja / nee
- e. Uw cliënt begrip heeft gekregen voor de visie van de andere partij(en)? Ja / nee

10. Wat zijn in uw ogen de voordelen van mediation in vergelijking tot de procedure bij de Afdeling?

.....
.....
.....

11. Wat zijn in uw ogen de nadelen van mediation in vergelijking tot de procedure bij de Afdeling?

.....
.....
.....

12. Wegen voor u de voordelen van mediation op tegen de nadelen ?

Ja

Nee

13.

a. Welk beeld had u van mediation voorafgaand aan deelname aan het Project Mediation?

.....
.....
.....

b. Is dit beeld na deelname aan het Project Mediation gewijzigd?

Ja, omdat....

.....
.....
.....

Nee, omdat....

.....
.....
.....

14. Zou u een cliënt met een gelijksoortig conflict mediation aanbevelen?

Ja, omdat....

.....
.....
.....

Nee, omdat....

.....
.....
.....

15. Wat zijn voor u de belangrijkste motieven om een cliënt mediation aan te bevelen?
(maximaal 3 antwoorden aankruisen in volgorde 1 t/m 3, waarbij 1 het belangrijkste motief voor u is)

- Een snellere oplossing dan door een uitspraak van de rechter
- Een betere oplossing dan door een uitspraak van de rechter
- Een uitspraak van de rechter zou het achterliggende conflict niet (geheel) oplossen
- Het geschil wordt niet opgelost door beantwoording van de juridische vraag
- Cliënt heeft onderhandelingsruimte
- Cliënt is bereid te onderhandelen
- Cliënt wil de oplossing in eigen hand houden
- Er is sprake van een langdurige relatie
- Er is sprake van bejegeningproblematiek
- Er is sprake van slechte communicatie
- Er zijn meer partijen betrokken bij het conflict
- Meerdere besluiten/conflicten spelen tegelijkertijd een rol
- Vertrouwelijkheid is van belang
- Positieve ervaring met eerdere mediation
- Anders, te weten....

16. Heeft u nog opmerkingen, suggesties of zijn er relevante zaken die in deze vragenlijst niet aan de orde zijn gekomen?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Vragenlijst B

Partijen na afloop van een procedure in Kamer 2

Zaaknummer:

De Afdeling onderzoekt momenteel het verloop van en de tevredenheid met procedures bij Kamer 2 (milieu) om dit te kunnen vergelijken met geschilafdoening op ander wijze, zoals bijvoorbeeld mediation.

Voor het welslagen van het onderzoek is het voor de Afdeling van belang om te vernemen wat uw bevindingen zijn met betrekking tot uw procedure bij Kamer 2.

Wij verzoeken u dit vragenformulier volledig in te vullen en aan de Afdeling te retourneren.

De door u verstrekte gegevens in de vragenlijsten worden vertrouwelijk behandeld en hebben geen enkele invloed op lopende of eventuele navolgende procedures bij de Afdeling. De Afdeling heeft de Stichting ACB mediation verzocht om het onderzoek door te voeren. De koppeling met uw zaaknummer is uitsluitend bedoeld om gegevens als bijvoorbeeld doorlooptijden in het voortraject bij de Afdeling en het aantal betrokken partijen te kunnen verifiëren. Uw naam en bijzonderheden van een individuele zaak zullen niet te herleiden zijn uit de onderzoeksresultaten. **De gegevens worden volledig anoniem verwerkt door de Stichting ACB Mediation te Den Haag.**

Hartelijk dank voor uw medewerking.

1. Achtergrond

Particulier

Belangengroep

Bestuursorgaan:

Gemeente

Provincie

Centrale overheid

Anders, te weten.....

Bedrijfsleven:

Midden- en kleinbedrijf

Groot bedrijf

Multinational

Anders, te weten.....

2. Was u

Appellant

Verweerder

Derde belanghebbende

3. Heeft u in het verleden al eens bij de Afdeling geprocedeerd?

Ja

Nee

4. Bent u op de hoogte van het Project Mediation van Kamer 2 van de Afdeling bestuursrechtspraak

Ja, vervolg vraag 5

Nee, vervolg vraag 6

5. Op welke wijze bent u op de hoogte geraakt van het Project Mediation van Kamer 2 van de Afdeling bestuursrechtspraak

Via rechter/staatsraad op de zitting

Via brochure

Via internet

Anders, te weten....

6. Heeft u al eens bij de Afdeling of anderszins mediation ingezet?

Ja

Nee

7. Heeft de procedure bij de Afdeling / de uitspraak het geschil definitief opgelost?

Ja, volledig

.....
.....
.....

Gedeeltelijk

.....
.....
.....

Nee

.....
.....
.....

8. Is de procedure in uw ogen geslaagd?

Ja, omdat

.....
.....
.....

Gedeeltelijk, omdat

.....
.....
.....

Nee, omdat

.....
.....
.....

9. Hoe tevreden bent u over de procedure?

Verloop procedure:

helemaal niet tevreden 1 2 3 4 5 zeer tevreden

De oplossing:

helemaal niet tevreden 1 2 3 4 5 zeer tevreden

Informatievoorziening door de Raad van State

helemaal niet tevreden 1 2 3 4 5 zeer tevreden

10. Hoe beoordeelt u de rechter/staatsraad op:

Inhoudelijke deskundigheid
slecht 1 2 3 4 5 uitstekend

Daadkracht
slecht 1 2 3 4 5 uitstekend

Onpartijdigheid
slecht 1 2 3 4 5 uitstekend

Zorgvuldigheid
slecht 1 2 3 4 5 uitstekend

Betrokkenheid
slecht 1 2 3 4 5 uitstekend

11. Heeft de procedure ertoe geleid dat:

- a. Uw relatie met de wederpartij verbeterd is? Ja / nee
- b. U zicht heeft gekregen op het eigen aandeel in het conflict? Ja / nee
- c. U Inzicht heeft gekregen in het ontstaan/voortduren van het conflict? Ja / nee
- d. U begrip heeft gekregen voor de visie van de andere partij(en)? Ja / nee

12. Wat zijn voor u de voordelen van de procedure bij de Afdeling?

.....
.....
.....

13. Wat zijn voor u de nadelen van de procedure bij de Afdeling?

.....
.....
.....

14. Hoeveel tijd heeft er gezeten tussen het indienen van het beroepschrift en de uitspraak?

.....
.....

15. Heeft u zich tijdens de procedure laten bijstaan door een gemachtigde?

Ja

Nee

16. Welk (financieel) belang was er met het geschil gemoeid

Indicatie financieel belang: €

Ander belang, te weten

.....
.....
.....

**17. Hoeveel heeft de procedure u tot nu toe in totaal gekost? (inclusief kosten voor –
juridische – bijstand)**

€

**18. Zou u in een vergelijkbaar geschil mediation overwegen als deze mogelijkheid
zich voor zou doen?**

Ja, omdat....

.....
.....
.....

Nee, omdat....

.....
.....
.....

**19. Heeft u nog opmerkingen, suggesties of zijn er relevante zaken die in deze
vragenlijst niet aan de orde zijn gekomen?**

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Vragenlijst C-1

Reflectieverslag Mediator

Zaaknummer:

1. Beschrijf het conflict

.....
.....
.....
.....
.....

2. Welk (financieel) belang was er met het geschil gemoeid

Indicatie financieel belang: €

Ander belang, te weten

.....
.....
.....

3. Heeft mediation tot een oplossing geleid?

Ja, tot een volledige oplossing

Vaststellingsovereenkomst

Anders, te weten....

Gedeeltelijke oplossing

Vaststellingsovereenkomst

Anders, te weten....

Nee, geen oplossing

4. Is de mediation in uw ogen geslaagd

Ja, omdat

.....
.....
.....

Gedeeltelijk, omdat

.....
.....
.....

Nee, omdat

.....
.....

5. Hoe heeft u de mediation aangepakt?

.....
.....
.....

6. Hoe is de oplossing tot stand gekomen?

.....
.....
.....

7. Welke bijzondere problemen bent u tegengekomen?

.....
.....
.....

8. Zou u, achteraf gezien, de mediation anders hebben aangepakt?

Ja, te weten

.....
.....
.....

Nee

9. Kwamen er in deze zaak aspecten naar voren die u als specifiek voor mediation in bestuurszaken ervaart?

Ja, te weten

.....
.....
.....

Nee

10. Heeft naar uw inzicht de mediation ertoe geleid dat:

- a. Het conflictgevoel bij partijen verminderd is? Ja / nee
- b. De relatie tussen de partijen verbeterd is? Ja / Nee
- c. Partijen zicht hebben gekregen op het eigen aandeel in het conflict? Ja / nee
- d. Partijen inzicht hebben gekregen in het ontstaan/voortduren van het conflict? Ja / nee
- e. Partijen begrip hebben gekregen voor de visie van de andere partij(en)? Ja / nee

11. Heeft u nog opmerkingen, suggesties of zijn er relevante zaken die in deze vragenlijst niet aan de orde zijn gekomen?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Vragenlijst C-2

Logboek Mediator

Zaaknummer:

Deelnemers Mediationbijeenkomst³															
Nr	P-1	P-2	P-n	A-P1	A-P2	A-Pn	V-P1	V-P2	V-Pn	Db	A-Db	V-Db	M-1	M-2	AM
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
N															

P-1 - P-n Principalen partijen
A-P1 - A-Pn Advocaten partijen
V-1 - V-n Vertegenwoordigers en/of adviseurs partijen (extern)
Vertegenwoordigers omschrijven:

Db Derde belanghebbende; omschrijven:

A-Db Advocaat derde belanghebbende
V-Db Vertegenwoordiger en/of adviseur (extern).
Derde belanghebbende; omschrijven:

M-1+ M-2 Mediator(s)
AM Adviseurs mediators (financieel resp. juridisch) omschrijven:

³ Svp deelnemers aan betreffende bijeenkomst aankruisen

Overzicht mediationbijeenkomsten + contacturen

<i>Nr</i>	Datum	Plaats	<i>Aantal uren</i>	Opmerkingen / Resultaat
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
N				
<i>Totaal aantal uren</i>				